

Lapunk példányonkénti árusításának teljes bevétele az aradi Kossuth-szoboré.

Tizenhatodik évfolyam. 251-ik szám.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VEDEKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 3 k. 40 f.

IRKÉRTÉSEK:
 6-husásbec pótló sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.

Helyi ár 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Réssvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 184.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, november 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelők: Az új házelnök.
Az elnökválasztás.
Arad és a tüdővész.
Viharos kögyűlés a panszláv képviselők miatt.
Szemoré hír a szegénysorsu adószóknak.
Tömeges petíció a mandátumok ellen.
Wallburg Ernő.
Thoreskay báró vádlottjait felmentették.
Édvard király betegsége.
Színész és kritika.
A temető ünnepe.
Hieronymus és a vagyongyár.
Királyunk vendége.
Tárca: Krónika a halottakról.
Regény-Csarnok: A karvalyek vére. Irtá:
 Theuriet André.

Az új házelnök.

Arad, október 31.

Apponyi Albert grófot elnökvé választotta a mai napon a magyar parlament.

Diszes hely a képviselőház elnöki széke, de kétségtelen, hogy Apponyi egyénisége ezt a diszt nagy arányokban fogja emelni és kiegészíteni.

Impozáns alak, nagy elme. Ha valaki a tekintélynek ilyen föltételeivel ül az elnöki székbe, ott okvetlenül missziót teljesít és egyszersmind az a megnyugvás szállja

meg a kezvéleményt, hogy Szilágyi Dezső örökét méltóbb egyéniség alig vehette volna át, mint éppen gróf Apponyi Albert.

Hanem a mikor ott látjuk imponáló alakját az elnöki dobogón, bizonyos eszme-asszociációk folytán más jelenség tünete lép elénk, a mely a magyar politikai és közéleti viszonyoknak sajátos tünete.

A hatalom letéteményesei ugyszólván hozzászoktatták a közvéleményt ahhoz, hogy nem lehet nagy ember más Magyarországon, csak az, a ki miniszter. A miniszteri kinevezés egyszersmind a nagyság keresztlevele is e hiedelem szerint, és vannak, a kik az elismeréssel mindaddig tartózkodnak, a mig valakinek miniszterré való kinevezése a hivatalos lapban meg nem jelenik.

Akkor azután teljes reverenciával hajolnak meg előtte, nagy embernek mondják és tartják bármilyen kicsi kaliberű is egyéniség és jelentőség dolgában. Hiába: ő miniszter és annalfogva nagy ember.

Hány miniszter jött és ment, bukkant fel és merült alá a nélkül, hogy a nagyságnak akárcsak legkisebb jelét is adta volna. Ugy vonultak végig a politikai pályán, hogy a mikor leléptek onnan, köd előtttem, köd utánam: még nyomuk sem maradt, ha csak a hiuság füstje nem mutatta egyideig, hogy itt voltak. De a

mikor ez a kis füst is eloszlott, végük volt. Még önmaguk is túlélték emléküket.

Apponyi Albert grófot nem a hivatalos lap ültette be ma elfoglalt diszes méltóságába, hanem a magyar nemzet képvisellete választotta meg oda, ami kétszeresen értékessé teszi a kiváló államférfi kitüntetését.

Hogy az elnök működése mit jelent valamely parlament munkaképességére nézve, arra a legbehatóbban megtanított éppen az a viharos idő, midőn Szilágyi Dezső diszitette az elnöki széket a képviselőházban.

Ha még oly erős volt is a megelőző választási harcok izgatottságának utóhatása a képviselők lelkében, ha még olyan heves hangokat ütöttek is meg, ha még oly sok interpellációval iparkodtak is a tanácskozások menetét megakasztani, egy tárgyilagos beleszólás, egy élces megjegyzés Szilágyi részéről, mely engesztelő nevetést keltett az egész Házban, egy ünnepléses figyelmeztetés a gyűlés komolyságára s a t. Ház méltóságára, a házszabályok tapintatos, minden párttal szemben igazságos kezelése mégis mindig elég volt, hogy a törvényhozás tárgyalásai ismét visszatérjenek a helyes kerékvágásba. A parlamentnek módjában volt a fontos, következményekben dus törvényjavaslatok egész sorát letárgyalni.

TÁRCA.

Krónika a halottakról.

— A temető egy éve. —

A mai nap a halottaké. Szegénynek, gazdagnak a temetőbe vezet egyaránt az útja, hogy leboruljon a neki kedves, neki drága sirhalomra, megkoszorozza azt hervadó virágokkal s meggyújtja a fejfa alatt az emlékezet apró mécseseit.

Krónika írói tisztünkhöz híven mi is egybefoglaljuk itt azok neveit, kik a múlt évi halottak napjától máig elhunytak.

(Koronás halottak.)

Az angolok 6sz királynője, *Viktória* nyitja meg a sort, a ki hosszú betegeskedés után január 22-én hunyt el az osbornei várkastélyban. A koronás matróna 82 évet élt.

Őt követte leánya, *Viktória* özvegy császárné, *Frigyes* német császár özvegye.

Elhunyt a bohém ex-király, *Milán* is, a ki Bécsben fejezte be sokat hanyatott életét február 11-én.

Mac Kinley, az északamerikai Egyesült-Államok feje, gyilkos merényletnek esett áldozatul. A baltimorei kiállításon lőtte le *Czol-*

gosz Leo anarkista szeptember 16-án. Az elnököt nyolc napi haláltusa után váltotta meg szenvedéseitől a halál.

Meghalt *Gizella Augusta* főhercegnő, József Agost főherceg négy éves leánykája, *Henrik* orleansi herceg, a francia trónkövetelő, *Károly Agost* szász-weimari herceg, *Mária Izabella* szicíliai hercegnő, született osztrák hercegnő, *Herman* szász-weimari herceg, *Aimanol Godesan* király, a kit Dzsibutiban megmérgezték és *Jenő* Maximilainovics Romanoffski orosz császári herceg.

(A külföld gyászai.)

Crispi Ferenc volt olasz miniszterelnök, a hármasszövetség nagy barátja, Hohenlohe-Schillingsfürst herceg német birodalmi kancellár, Wurmbbrandt gróf és Prazak báró osztrák miniszterek, Stoilov bolgár miniszterelnök.

Elhunyt Verdi József, az olasz nemzet világhírű, korszakot alkotó zeneszerzője és Sullivan Arthur Seymour, a híres angol operett-szerző.

Megemlítjük még *Gurko* Vladimirovics József orosz tábornokot, a lengyelek Haynau-ját és a szerencsétlen Krüger transzváli elnök feleségét.

(A magyar közélet halottai.)

A legnagyobb, akit elvesztettünk, *Szilágyi* Dezső volt igazságügyi miniszter és képviselőházi elnök, a nagy liberális miniszterium tagja,

a kit hirtelen szívzselhüdes ölt meg július 31-én.

Pár nap előtt hunyt el a Herczel-szantóriumban *Széchenyi* Pál gróf, volt földművelésügyi miniszter.

Soká emlegették *Egan* ede ruthén kormánybiztos halálát is, a ki rejtélyes körülmények között mult ki egy hivatalos utja alkalmával.

A *főpapok* közül elhunytak: Zalka János győri püspök, Popovits Nikanor temesvári szerb püspök, Cséplő Gábor premontrai kanonok, a neves történetíró és Dollenz József csanádi kanonok.

A *katonaság* halottai: Mádi Kovács György tábornok, kassai hadtestparancsnok, murai és köröstarcsai Török Ferenc nyug. tábornok, csendőrségi felügyelő és Janszky Lajos nyug. altábornok, a Hentzy-tüntetések hírhedt szerepvivője.

Zászlósurok, főrendek, országos képviselők: Hunyady Kálmán gróf főszerartásmester, Vadnay Andor csongrádmezei főispán, Pulszky Agost orsz. képviselő, publicista, egyetemi tanár, Perczel Béni, a képviselőház jegyzője, Harkányi Károly br. főrend, Miletics Szvetozár, a sokat emlegetett szerb politikus, Lechner Agost egyetemi tanár, Beöthy Algernon orsz. képviselő, Csernátouy Lajos orsz. képviselő, a magyar publicisztika régi nagy alakja, Pejacesevich László gróf főrend, volt horvát bán,

Szilágyi Dezső ugyanis kiváló individualitás volt, tele imponáló erővel, másokat tulszárnyaló értelemmel.

A Ház új elnöke Apponyi Albert gróf is egy Szilágyihoz fogható individualitással rendelkezik.

Nagybecsülésben, tiszteletben fog részesülni az új elnök a Ház minden pártárnyalatában, és ez adja meg méltóságának az igazi hatalmat. Nem lesz rá szüksége, hogy a házszabályok szigorú alkalmazása által állítsa helyre a rendet; minden szives előzékenysége mellett, melylyel minden képviselő iránt viseltetik, kizárólag felelősségteljes feladatának magas célját fogja szem előtt tartani s éppen ezért minden, a részrehajlatlanság magaslatáról jövő szava készséges engedelmeséggel fog találkozni.

A jó házszabályoknál sokkal inkább biztosítja a parlament munkaképességét egy jó elnök.

Jövendőlésekbe a további kialakulásra nézve nem akarunk bocsátkozni; ha mégis más alakulások történének, csak olyanok lesznek azok, melyek a szabadelvűpárt egységének nem árthatnak. Azt is jelenti Apponyi elnöksége, hogy ez az országgyűlés buzgón fog dolgozni, kicsinyes és mégis szenvedélyes surlódásoktól meg lesz kímélve. A nemzet, mely ez országgyűlés összeállításában oly határozottan nyilatkozott a miniszterelnök programja mellett, gazdasági szorongatásában abban a várakozásban él, hogy az országgyűlés ily kifogástalan vezetés alatt odaadásteljesen fog segédkezni a program megvalósításánál. ©

TÁVIRATOK.

A francia-török konfliktus.

Párizs, okt. 31. A Havas-ügynökség tegnap este a következő touloni jelentést adta ki: Maigret tengernagy, a földközi-tengeri hajóraj parancsnoka azt a parancsot kapta, hogy a hajók eleségekészletét

egészítse ki és legyen készen az elindulásra. Délután 2 órakor a hajóraj különböző irányokban elindult, hogy gyakorlatokat végezzen.

Több lap határozottan állítja, hogy a hajórajnak csak egy része fog résztvenni a gyakorlatban és hogy a cél tulajdonképpen demonstráció a Keleten a török-francia konfliktus elintézésének siettetése végett.

A Figaro tudni véli, hogy a Caillard elmentengernagy parancsnoksága alatt álló hajóosztály demonstrációra van kiszemelve. A hajóosztály utjának célja Szaloniki, vagy inkább Mitiléné, a mely a Dardanellák és a szaloniki öböl bejáratát dominálja. Caillard állítólag azt a parancsot kapta, hogy foglalja le a kikötő-vámokat. A Figaro gratulál a kormánynak, hogy eltökélte magát a közvélemény követelte akcióra.

Az Echo de Páris jelentése szerint Delcassé tegnap hosszasan tanácskozott Constantans nagykövettel. A tanácskozás tartalmát titokban tartják.

A bur háború.

London, okt. 31. A Reuter-ügynökség jelenti Vryburgból: Ma kivégeztek két lázadóvezért, 18 at pedig öt évtől életfogytig terjedő kényszermunkára ítélték.

London, okt. 31. Aldershotba az a parancs jött az éjjel, hogy az ottani lovasdandár legyen készen, hogy november közepén Dél-Afrikába mehessen.

Az elnökválasztás.

(A képviselőház üléséből.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 31.

Elnökválasztásra gyűlt össze ma a képviselőház. A képviselő urakon bizonyos izgatottság, a szenzáció láza vett erőt. Mert bár mindenki tudta rég, hogy Apponyi lesz az elnök, mégis a gondolat, hogy a sok éven át ellenzéki pártvezér foglalja el az elnöki díszes pozíciót, — bizonyos meghatottságot, de izgalmat is keltett.

A karzat a zsufolásig tömve van. Apponyi

rendes közönsége. Budapest szép hölgyei mind ott voltak a karzaton s ott nevetgéltek boldogan, vidáman Apponyi Albert gróf neje is. A közpörszö karzat legközepén, éppen szemben az elnöki emelvénynyel foglalt helyet. Száz és száz látcső irányult felé. De a többiek felé is. Mennyi kíváncsi érdeklődő szép asszony és leány!

Előbb azonban a mandátumokról tettek jelentést. Közben híre járt, hogy Pekár Gyula mandátumát, a mely alaki hibába esett tegnap, végleg igazolták, a mi általános örömet keltett az írók, újságírók között.

Az elnökválasztás következett. A mikor az elnök kihirdette Apponyi megválasztását, végig zugott az éljenzés a szélsőjobbtól a szélsőbalig s csak itt tört meg némiképp.

Megválasztották az alelnököket is. S az eredmény kihirdetése s kis szünet után megjelent az elnöki emelvényen Apponyi Albert gróf díszruhás alakja. Hosszas, lelkes éljenzés hangzott fel, mely soká nem akart elülni s Apponyi megkezdte szépen átgondolt, megnyitó beszédét, közben-közben sűrűn hangzott fel a lelkesedés, a helyeslés, a tetszés szava. S végül ujjal ismételt hallatszott:

— Eljen Apponyi gróf!

Részletes tudósításunk itt következik:

Az ülés megnyitása.

Fabinyi Teofil korelnök megnyitja az ülést. Borbély György korjegyző felolvassa a jegyzőkönyvet, mire azt hitelesítik.

Korelnök felhívja az osztályokat, hogy tegyenek jelentést a mandátumok megvizsgálásáról.

Az osztályok jegyzői: Baross János, gróf Forgách Antal, Rabár Endre, gróf Teleki Sándor, Belicska Béni, Bethlen István gróf, Szécs Pál, Molnár Antal és Horváth Lajos sorra beadják jelentéseiket.

Az alakilag hibás mandátumokat a megalkotandó bíráló bizottságnak adják ki.

Korelnök bejelenti, hogy 442 képviselő 445 mandátumot mutatott be. E mandátumok közül kifogástalan, tehát az a) pont alá esik: 425 képviselő mandátuma. Alakilag kifogás alá esik, tehát a b) pontba tartoznak 16-an. Petícióval van megtámadva, tehát a c) pont alá esik 4 mandátum.

Figyelmezteti a b) és c) pont alá tartozó

Steiger Gyula képviselő, a főváros egyik agilis vezérémbere, Ribáry József főrend. nyug. miniszteri tanácsos, Juriss Mihály néppárti képviselő, Meszleny Lajos orsz. képviselő, a Ház jeles humoristája, Matuska Péter orsz. képviselő.

Egyéb kitűnőségek: Jekelfalussy József miniszteri tanácsos, az országos statisztikai hivatal igazgatója, Fodor József egyetemi tanár, Kresz Géza dr. kir. tanácsos, a mentőegyesület igazgatója, Laufenauer Károly dr., a világhírű elmegyógyász.

Az író- és művészvilágból elhunytak: Csatai Zsófi, a Népszínház kiváló komikája, Pauli Richard, a budapesti zeneakadémia énektanára, Perotti Gyula, az Operaház volt tagja, Káldy Gyula, az opera volt igazgatója, a kuruc-dalok érdekes felújítója és kiváló zeneszerző, Bartay Éde kir. tanácsos, a Nemzeti Zenede igazgatója, Szathmáry Árpád, a Vigaszínház neves művésze, Bercsényi Béla, a Nemzeti Színház s a Petőfi-társaság tagja, Wohl Janka, a finom lelkű író és szerkesztő, Makai Emil, a jeles fiatal poéta.

(Arad és a megye gyászja.)

Szeptember 11-én szívizéhdűsben meghalt Atzél Péter, Aradváros volt polgármestere, majd főispánja és több ízben országgyűlési képviselője. A borosjenői családi sírboltban alussza örök álmát.

Elhunyt Ortutay Gyula, a jászahelyi kerület képviselője is, majd Györgyössi Rudolf tanító, az érdekes tanügyi író, Hanthó Lajos nyug. reáliskolai igazgató és Bauer Gyula

tekintélyes iparos, közlörvényhatósági bizottsági tag.

A jótékonyság áldott szívé, nemesen érző öngyógyulást veszítette el a város jászahelyi özv. Purgly Jánosné szül. Friebeisz Emilia uraszonyban, a ki április 6-án hunyt el, élte 86-ik évében.

A meghaltak közt találjuk Gera Miklós gyémántmésés áldozást, a minoriták kiérdemelt provinciálisát és nesztorát, a kinek életét 89 éves korig nyújtotta a Mindenható, továbbá Kintzig Ferenc és Sármezey Manó nagybirtokosokat, majd a katonatisztikar három jeles tagját: Salamon Samu huszárszázadost, a fiatalon váratlanul elhunyt kozarci lovag Borzeczky Leó huszárfőhadnagyot és Ficzere Kálmán huszárszázadost.

Nekünk is van gyászunk: ifj. Gily Róde hírlapíró halt meg a minap, hosszú szenvedés után. A többi halott a következő:

Amberger Gyula, a mária-radnai zárdá főnöke, Antonescu Demeter ügyvéd, szentszéki előadó, Apostol János, Ancs Filemon, Auerbach Miksa, Adorján Lajos, Assael Herman kereskedő.

Barton Józsefné sz. Kerekes Klára, özv. Bodrogyi Mihályné sz. Schwáb Magdolna, Braun Ferenc, vasuti hivatalnok, özv. Bogdánffy Gergelyné sz. Bors Katalin, Bartl Károly, Braun Margitka, Beck B. Lajos, özv. Bitter Istvánné sz. Horváth Julianna, özv. Bátorffy Jánosné sz. Koch Emilia, Birócz Györgyike, Boksan Mózesné sz. Bokrin Julianna (Kurtics), Borbély József (Györök), Balogh István volt ref. tanító és egyházmegyei tanácsbíró,

Boszilkov Ilona, Braun Frigyes, özv. Beleznyai Jánosné, Balogh István, Boleznyai Vince, Blaschka Arnold, Bienenstock Dávid (Buttyin), Bródy Hermína, Boczkó Mihály 48-as tüzér-tizedes.

Capdebó Gézané szül. Korbuly Kornélia, özv. Czuber Vendelne, Czeiber József.

Dobrosy Margitka, Daniel Gergely nyug. tisztartó (Szentleányfalva), özv. Deák Albertné sz. Rézner Franciska, Damján József, Dávidházy Istvánné, Dinter József.

Edl Nándorka, Erdélyi Imre nyug. pénzügyigazgatósági iktató, özv. Eisele Ferenccé, Edelmüller Gusztáv várcsi hivatalnok.

Francz Péter nyug. ó-szentannai tanító, Farkas Jánosné (Pankota), özv. Friedmann Farkasné szül. Neuman Rozália, Funkelstein Hirsch, Farkas Károly államvasuti fogalmazó, Fock Lajos, Fehér Pálka, Fey Péter, Franke Tivadar, Fleisch Mór, Frólich Rózsika, Farkas Zoltika.

Gál Lipót látszerész, Grünberger J. M. fürdőtulajdonos, Gerber Lacika, Glück Mór, Gajdos Magda, Glück Ignác gyulavarsándi körorvos, Gombos Istvánné (Nagy-Buttyin), Gaál Aranka, Glück Abraham (Világos), Grell Frigyesné sz. Lasztovich Teréz.

Hartmann József, Mollendonrer János (Galsa), Hrabkovszky Sándorné, özv. reitenbuchi Haller Károlyné szül. Salamon Zsuzsanna, özv. Haupt Rezsóné szül. Horváth Emilia, Hoschek Ferenc, Hatos Pistike, Hoffmann Antal nyug. pénzügyőri szemlélsz., Henning Ernóné, Hirt Antal, Hollóssy Kálmánné (Erdőhegy), özv. Hackl Jánosné, Havanosák Lajos, Herold Antalné szül. Géhi Adél, Herczeg Józsefné, Ham-

Az Aradi Közlöny minden előfizetője 3000 koronára biztosítva van balesetből eredő halál vagy rokkantság ellen mindaddig, amíg előfizetése tart.

képviselőket, hogy a képviselői jogukat csak ideiglenesen gyakorolhatják.

Az új elnök.

Korelnök bejelenti, hogy a Háznak most tisztikarát megválasztania. Első sorban az elnökre történik meg a szavazás.

Felkiáltások: Helyre! Helyre!

Korelnök: A névsort Szűllő Géza korjegyző fogja felolvasni.

A szavazást megkezdik és közben nagy csoportosulás támad a közepén.

Korelnök felolvastatja a házszabályok idevonatkozó pontját, mely szerint mindenki a helyéről rendben szavaz. (Élénk helyeslés.)

A szavazás ezután rendben történik. Élénk derűtség támad a Fluger Károly szavazásánál. Az öreg sehogysem tudta az urnába beleilleszteni a szavazólapját.

— Nagyon megvénült — szól oda Gajáry Géza

Feltűnt, hogy Beöthy Akos és Perczel Dezső, a volt elnök és Tisza István gróf nem voltak jelen a szavazásnál.

Korelnök 10 percre felfüggeszti az ülést szünet után kihirdeti a választás eredményét, a mely szerint szavazott összesen: 282 képviselő. Ezek közül 242-en gróf Apponyi Albertre szavaztak. (Hosszas éljenzés a jobb és baloldalon) 36-an Komjáthy Bélára szavaztak. Egy szavazatot kapott Justh Gyula, 3 szavazólap üres maradt.

E szerint gróf Apponyi Albertet a Ház megválasztott elnökének kijelenti. (Hosszas éljenzés.)

Az alonokok és jegyzők.

Következett az alonokok választása.

A névsort gróf Csekolics Gyula korjegyző olvassa.

Alonokoknak megválasztották Daniel Gábort 199 és Tallián Bélát 184 szavazattal.

Háznagynak Csávossy Bélát, jegyzőknek: Dedovich Györgyöt, Eszterházy Kálmánt, Illés Bálintot, Lázár Arpádot Molnár Antalt és Nyegre Lászlót választották meg.

Sokan Illyés helyett Makkai Zsigára az ákosfalvi képviselőre szavaztak, a mi viccnek elég rossz vicc.

Az eredmény kihirdetése után Fabiny korelnök köszönetet mond a támogatásért. (Eljenzés) s átadja helyét Apponyinak. (Zajos éljenzés.)

Az elnök beszéde.

Apponyi Albert gróf elnök: A nagy kitüntetésért úgy a maga, mint elnöktársai nevében szíve mélyéből mond köszönetet. Hívstásának leikiismeretesen szenteli egész erejét. Fel fogja

emelni feladata magaslatára az a rajongó lelkesedés, a melylyel ősi alkotmányunkban e nemzet hatalmas politikai geniusának legcsodálatosabb művét bámulja és az a törhetetlen hit, a melylyel a parlamenti intézményekhez, különösen népképviselői tényezőjének hatalmi állásához ragaszkodik, mert ebben látja úgy a politikai szabadságnak, a nemzeti önkormányzat gondolatának, mint közjogi önállóságunknak legerősebb biztosítékait. (Eljenzés.)

Azok a feltételek ugyanis, a melyekhez a parlamenti kormányforma a fejedelmi jogok gyakorlását köti, egyfelől azok állandó összhangját biztosítják a nemzeti akarattal, másfelől lényegileg és formailag elkülönítik a magyar királyi jogkört attól a jogkörtől, a melylyel a Felső, mint más országok fejedelme bír, általuk nyilvánul meg tüzetesen a magyar királyi hatalom önálló közjogi személyisége és ezzel a magyar korona függetlensége.

Az ő politikai életének is a parlament függetlensége volt alapvető meggyőződése s ez átment vérébe 30 éves képviselői pályája alatt. Aki ezekkel telítve lép az elnöki polcra, annak itt csak egy gondolata lehet: akkép viselni tisztjét, hogy e népképviselői kamarának méltósága megóvassék, tekintélye gyarapodjék, hatalma növekedjék. (Leikes éljenzés.)

Teljes bizalommal lép e nagy célok szolgálataiba, bízva Istenben, e szék dicső hagyományában. (Eljenzés.)

Az elnöki szék hagyományait érintve, föl idéztem a Ház előtt Szilágyi Dezsőnek soha nem muló emlékét, akinek nagysága egyaránt kimagaslott az ellenzéki vezér, a kormányférfi és a kormányt támogató egyszerű képviselő szerepében, de bizonyára sehoisem tündöklött ragyogóbb fényben, mint ezen a helyen. Közvetlen elődömrre nem mondhatok nagyobb dicsőre, mint ha kiemelem azt, hogy e nagy hagyományok fonala az ő kezében meg nem szakadt és nekem nem lehet e helyen méltóbb ambícióm, mint azok fentartása és érvényesítése.

A Ház minden tagjának támogatására pedig azért számítok, mert lehetetlen, hogy egyet ne értsünk mindnyájan a népképviselő magas hivatásának felfogásában és hogy át ne érezzük e hivatás teljesítésének föltételeit, amelyek fölött, örködni nemcsak az elnökségnek, de mindnyájunknak feladata. E föltételek elseje és egyáltalán a törvényhozó testület élelve a szólásszabadság; dicső elődeim nagy küzdelmek árán vívták ki annak törvényes biztosítékait, rajtunk áll e vívmány megbecsülése és tényleges életbentartása. De magánál a szabadságnál nem csekélyebb fontossággal bír a szabad cselekvés erkölcsi korlátainak megtartása;

ez minden szabadságnak, tehát a parlamenti szólásszabadságnak is létörvénye. A házszabályok elvi fontosságú rendelkezései nem is tartalmaznak egyebet, mint egyfelől a szólásszabadságnak biztosítását, másfelől azon erkölcsi korlátok meghatározását, melyeket e souverén testület lelkiismerete fölsimert és függetlenül codifikált önönmagának.

E házszabályok végrehajtásában kötelessége lesz egyfelől a nyilatkozási szabadságot mindenkinek, a legtörpebb kisebbségnek, a legelszigeteltebb, sőt a legellenszenvesebb véleménynek számára is egyformán biztosítani, másfelől pedig e szabadság önalkotta korlátait a parlament minden tényezőjével, a lehghatalmasabbal egy, mint a leggyengébbel szemben egyaránt érvényesíteni. A Ház pedig saját hatalmi állásának alapjait rongálná, ha e feladatok teljesítésében elnökségét nem támogatná, ha akár türelmetlenséggel a szólásszabadságot, akár fegyelmetlenséggel annak önalkotta korlátait megtámadná. Ha tehát olyan pillanatokban, midőn egyesek és pártok talán jogosult érzelmek hatása alatt e szabályokon áttörni készülnék, elnöki tiszte jogait amily szigorú pártatlansággal, épp olyan határozottsággal érvényesíti.

Kijelenti végül, hogy minden idegen befolyástól menten fog eljárni az összeférhetlenségi törvény által rábizott bírói tisztében. Ő feltétlen hiva a szólásszabadságnak s annak a házszabályok megóvásával szabad teret enged. Ezek után serény tevékenységre hívja fel a képviselőket s barátságukat kéri. (Eljenzés.)

Majd bejelenti a petíciókat s a három ketős mandátumot. Ezek tulajdonosait felkéri, hogy nyilatkozzanak, melyik megbízatást tartják meg. Végezetül köszönetet mond a korelnöknek s a korjegyzőknek.

Szóll Kálmán miniszterelnök javaslatára elhatározták, hogy a legközelebbi ülés hétfőn lesz, melyen megválasztják a bizottságokat és még három jegyzőt.

Az ülés délután fél 3-kor végződött.

Arad és a tüdővész.

(Megdöbentő adatok.)

Arad, október 31.

Aradváros és vármegye nemesen gondolkozó, áldozatrakész közönségéhez, s társadalmunk vezetőférfiaihoz intézzük e sorokat, s tekintettel a célra, biztosan tudjuk, hogy ezen mindnyájunk érdeklődésére érdemes ügyet minden erejéből, úgy erkölcsileg, mint anyagilag támogatni fogják.

merschlag Lipót tőzsdetulajdonos, Hackel Antal, Honza Jánosné szül. Scherhag Apollónia, özv. Hönich Salamonné.

Institutoris Loránd műegyetemi hallgató, Jamnitzky Károlyné, Jakoblovits Sándor fogtechnikus, Jankó István mérnök.

Köchler Sebő nyug. törvényszéki elnök, özv. Kaufmann Lipótné szül. Kohn Leona, Kaiser Adolf, özv. Koncz Józsefné (Nagyhalmagy), Kuszálk János, Kaltenhuber Mátyás, Kirschner Adámné, Kárpáty József, Kremmer János ügyvéd, özv. Kászonyi Bene Józsefné, Kovács Lajosné, özv. Kosch Mihályné, özvegy Kneffel Károlyné, Kánya Pál, özv. rétháti Kovácsics Gyuláné, Kinczel Bernátné.

Landauer Simon, Lonovics Ignác, Lele Valér, Lukács Ilonka, Lovich Aduska (M. Radna).

Markovits Keresztély pécskai városi hivatalnok, Müller Jócika, özv. Meixner Vencelné szül. Pfersits Mária, özv. Münz Ignácné, Martics Istvánné, Mihály József cukrász, Mátyás Anna, Missits Sándor, Markó Markovits György, Moldoványi Antal, Mayer Vencelné szül. Czieger Mária, Molnár István gurahonei gyógyszerész, Márkus Lajos kereskedő.

Nagy Farkas fűszerkereskedő, Nagy Sándorné szül. Ujházy Julia, Novotny Margitka, Nyilas Béla József, Nyiszny Béla, Nagy György államvasuti főkalauz.

Ormi Mór dr. borossebesi járási orvos, megyei törvényhatósági bizottsági tag, Olasz Mariska, ifj. Oltványi Pál kisjenői róm. kath. plébános, Obetkó Kálmáné szül. Seiler Jozefin (B.-Csaba), Oláh Mihály vendéglős.

Petrovits Mihály nyug. városi iktató, Pálffy Ferenc volt ügyvéd, 48-as honvédfőhadnagy, Purmann József pénzügyigazgatási titkár, Paulovits Györgyné szül. Altmann Izabella, Péterffy Antalné szül. Póka Regina, Plesetz Ferenc, Pinter Károly, Pécely Kálmánka, Póka Béla, Porczán János, Pálffy Károly, Pecsán Arkadie 48-as honvéd, Pretschauer Józsefné, Pászthory Zsófia, Papp Tiborka, Poppe Tivadar.

Reinhardt Adolf nyugalm. városi számtiszt, Rodics Vazal, Reisz Ferencné, Rózsay Annuska, Rubeneszku Fragola Minerva, Rötlich Péterné, Ring Oszkár takarékpénztári tisztviselő, Ring Zsigmondné szül. Schwartz Henriette, Rónai Ferenc.

Schütz Ottilia, Siapsay József, Skriba Antal, Sponner József, Sehauer Izsó Paula, özv. Schreyer Menyhértne, özv. Goldberger Nanetta, Schriffert Ferenc, özv. Schleifelder Anna, özv. Samu Sándorné, Schwartz Leo, Szlavik Jolánka, Schink Antalné, Szondy Gézané szül. Vadányi Emma, Somos Ede dr. Szánthó Józsefné, Szabó Mátyás, ifj. Szabó Gábor, Szabó Ferencné, özv. Sztaroni Józsefné, Schreyer Albert, Schellenberg Bélacska, Szántay Lajosné, Spitz Mór (Zám.)

Teneczky Lázár ügyvéd, Turzó István, özv. Türk Ignácné, Tessits Lukács, Toepfer Armin orgonaművész, Téger János.

Vasváry Kálmán pénzügyigazgatósági irodatiszt, Vörös Lacika, Vezér József máv. tisztviselő, Vencel Mihály 48-as honvéd, Városi Vilmosné, Varga Rozika (Székudvaron), Varjasi Sahajda Ilona, id. Weszely Pál építőmester, Waller Józsefné.

Zipfel Károlyné szül. Kóhalmy Szabó Julia, (Kovaszinc), özv. Zipfel Mátyásné szül. Pohl Dorottya, Zury Ilona posta-távirtda kezelőnő, Ziguri Demeter, Zachariás József (Zaránd.)

(A halál önkénytelen.)

Megdöbentően sok öngyilkosság történt újból. Szinte megrémülünk, mikor ezt a hosszú névsort regisztrálni kell.

Kezdjük az aradiakon. Nyilassy Mátyás, a szintársulat országos nevű komikusa, a derek bohém Matyi az első, aki november 16-án lőtte agyon magát. Miért? Ki tudná! Az ő nagy részvéttel találkozott öngyilkossága rejtély még ma is.

Aztán következett Duffner József vendéglős és szállótulajdonos. Anyagi gondok adták kezébe a fegyvert.

Vuia György dr. orvos pillanatnyi elmeza- varban lett öngyilkos.

Sonn József szabómester csödbe került, idegbajt kapott s a Marosba vetette magát.

Tokay Arpád építészeti vállalkozó fiatal neje buskomrság miatt felakasztotta magát. Románne Böhm Erzsébet életunságból menekült a halálba, igazán minden poklon keresztül, mert először felakasztotta magát s mivel az öngyilkosság nem sikerült, a vonat elé ugrott, majd magára lőtt s végül marólugott ivott. Ez aztán segített rajta.

Az életunság egyébként nagy szerepet vissz az idej öngyilkossági okok közt. Ennek lett áldozata Vajda Zoltán acsuci fakereskedő,

A biztosítás kiterjed minden oly balesetre, amely akár otthon, akár utközben, kocsin, hajón, vasuton, hadgyakorlaton történik és halált, vágy rokkantságot okoz.

Az egész művelt világ, a nyugati országok népei érzik, hogy az életünket fenyegető tüdőbetegségek, a tuberculosis ellen dolgozni kell. Anglia-, Francia- és Németország közönsége már sok üdvös lépést tett e tekintetben. A tüdőbetegségek részére számos kórházat, szanatoriumot építettek. Szóval és írással terjesztik a tüdővész elleni tanokat, a közegészségügyet elsőrendű, legfontosabb dolognak tekintik. Angolország példája megmutatta nekünk, hogy érdemes a tüdővész ellen a harcot megindítani.

Magyarországon aránylag több mint kétszer annyian halnak meg tüdővészben, mint Angliában. A mi szép hazánk, mondhatnánk a legsötétebb pontja a tüdővész halandóság tekintetében Európának, s éppen a magyarság fészkeében, a nagy magyar Alföldön szedi a tüdővész legtöbb áldozatát. Évente 450.000 ember betegszik meg, s 70.000 hal meg tüdővész következtében. Ezerszeres okunk van így nekünk, az amugy is maroknyi magyarságnak, ezen összes ellenségünkkel rémesebb veszedelem ellen sikeresz állani, teljes erőnkkel küzdeni, védekezni!

A tuberculosis az emberi szervezet minden pontján befészkelheti magát. Legnagyobb mértékben a tüdők vannak a bajnak kitéve, s mindnyájunk ijesztő réme, a tüdővész viszi a vezérszerepet. A csontszu, a bőrfarkas, a scrophulosis — görvélyes betegség — mind ugyan ezen forrásból erednek. Nincs fertőző bántalom, amely annyira el volna terjedve, s annyi áldozatot követelne, mint a tuberculosis. Csak ijesztő példaképen hozzuk fel hogy míg az *ázsiai kolera Franciaországban 70 év alatt csak 400.000 ember életét oltotta ki, addig a tuberculosis több mint hat millióét.* Poroszországban 40 év alatt tizszerte több embert döntött sírba a tüdővész, mint a kolera.

Magyarországon szomorú statisztikai adatok szerint a tüdővész éppen kétszer annyi áldozatot követel, mint a többi fertőző bajok mind összevéve. *Arad városában és a megyében a tuberculosis szintén ijesztő mérvben dübög.* A *halálozások 19%-ka tüdővész rovására irandó.* Az aradmegyei kórházban tíz év alatt elhaltak 28 százalékának életét a tubercu-

losis oltotta ki s a betegeknek csaknem $\frac{1}{6}$ része gümőkórban szenvedett.

Megdöbentő óriási számok ezek, s dacára ennek, a tüdővész elnyomására vajmi keveset teszünk. Ha egy typhus járvány úti föl a fejét, mint csak az elmúlt nyáron is láttuk, vagy Fiumében egyetlen pestis-gyanus esetet konstatálnak, mindenki megijed, mindent megmozgatunk, semmiféle költségtől vissza nem riadunk, hogy az esetleges bajt elhárítsuk. A tüdővész pedig, a mely mint láttuk irtózatosságában mindegyiket felülmulja, csaknem tárt karokkal fogadjuk, vagy legalább is szépen tűrjük eszeveszett pusztításait. *Uka annak csak*

az lehet, hogy az emberi lélekre egyedül az hat, a mi váratlanul, meglepőleg köszönt be. A tüdővész beteg pedig éppen ellenkezőleg, az esetek többségében, két-három esztendeig is szenved, s ennyi idő alatt még a legkedvesebbjeinek elvesztésébe is beletörődik az ember, s belefásul a fájdalomba. Egy okkal több pedig ez csak, hogy még inkább küzdjünk ellene. Csak vázolni óhajtottuk e pár sorral a tuberculosis minő voltát. Mindenki láthatja, érezheti, hogy ez ellen tenni kell!

Mily óriási volna a haszon, ha a tüdővész halandóságát — *évente 70.000 ember — csak* elére tudnók leszállítani! Mennyi munkakerőt, anyagi hasznot, és erkölcsi sikert jelentene ez hazánknak s édes mindnyájunknak!

Mit tegyünk és hogyan küzdjünk ellene? Kettős feladatot kell elvállalnia annak, aki ellene küzdeni akar. Az egyik, s talán ez a fontosabbik. Az egészségeseknek megoltalmazása, a másik a már megbetegedettek gyógyítása. A tubelenlris okozta bajok, a *tüdővész gyógyíthatók.* Még ugyan nincsen direkte gyógyítószerünk, de tény az, hogy megfelelő hygienés-dietetikus eljárás mellett az eseteknek csaknem $\frac{2}{3}$ része meggyógyul. Az egészségesek megoltalmazása — a prophylaxis — pedig, mint az angolok példája mutatja, szintén szép sikerrel kecsegtet.

Hálás feladat mind a kettő, érdemes reá, hogy egyesüljünk, összetett erővel dolgozzunk. A társadalom segítsége hathatós közreműködése nélkül a hivatalos hatalom keveset tehet, és érhet el e tekintetben. Álljunk össze, alakit-

suk meg a *tüdőbetegségek ellen küzdő egyesületet,* melynek célja legyen a fertőző betegségek elleni tanokat írásban és élő szóval, művelteknek és műveletleneknek hirdetni, a szegénysorsu tüdőbetegeket, azok családját segélyezni, gyógyításukról megfelelő módon gondoskodni.

Ha szívvel-lélekkel rajta leszünk, lankadatlan buzgalommal dolgozunk, a siker el nem maradhat, s ez a siker biztosítani fogja az utókor halálját!

Posgay István dr.

Viharos közgyűlés

a panszláv képviselők miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 31.

Nyitvavármegye törvényhatósága a lezajlott általános képviseléválasztások után tegnap tartotta őszi rendes közgyűlését, a melyen a vármegye virilistái és választott bizottsági tagjai oly óriási számban jelentek meg, mint a hogy azt évtizedek előtt a legkiválóbb alkotmányos mozgalmak idejében lehetett csak tapasztalni. Ennek az előidézője az a megdöbentően sajnálatos körülmény volt, hogy a vármegye területén két panszláv országgyűlési képviselőt választottak, de nem kevésbé az a szállingó valótlán hír is, hogy a vármegyében lefolyt választások a *szabadelpártiban forrongást és szakadást idétek elő.*

A terembe érkező főispán osztatlan, szünni nem akaró taps és éljenzés fogadta, a mely magával ragadta még a hallgatóságot is. A bizalomnak és a szeretetnek ez spontán megnyilatkozása újra és újra kitört a *Thuróczy* főispánnak a közgyűlést megnyitó beszéde alatt.

A közgyűlés mindenekelőtt elhatározta a főispán indítványára, hogy feliratot intéz a Felségéhez *Erzsébet* főhercegnő eljegyzése alkalmából; továbbá üdvözlő feliratot intéz *Fejérváry* Géza báró honvédelemügyi miniszterhez ötvenéves szolgálati jubileuma alkalmából, s végül *Seilágyi* Dezső emlékének jegyzőkönyvi megörökítését határozta el.

Ezután *Horváth* Sándor, piarista gimnáziumi főigazgató emelkedett szólásra és mély gondo-

Bondár Lajos, *Braun* Hermína, egy szép fiatal leány, *Tomory* Mihályné szül. *Kocsis* Mária (Borossebes), *Kun* Ferenc waggongyári munkás, az öreg *Rothbarth* Mihály, *Boczkó* Mihályné, *Haupt* János cipész és *Glutig* János kőfaragó-segéd.

Gerba József munkás pillanatnyi elmezavarban mellbe szurta magát, *Bán* Lajos fiatal kereskedősegéd egy inggomb miatt lett öngyilkos, *Paholy* János közhuzsár és *Schrankó* Viktor Tivadar, aki Győről jött ide meghalni, a katonaságot unták meg. *Csikmák* János pincér a megbukott nagyikindai bankban elvesztette kis vagyonkáját s emiatt lett öngyilkos. *Hans* Ferenc 33 ik ezredbeli közlegény büntetés miatti félelmében felakasztotta magát, *Szekeres* Albert sertéskereskedőt gyógyíthatatlan betegségre kergette az öngyilkosságra.

A boldogtalan szerelem öngyilkosai: *Raffay* Lidia cselédleány, *Indra* István szobrász-segéd, *Simon* Anna varróleány s *Nagy* Katica szobaleány.

Az egész országot megdöbentette *Lukács* Béla valóságos belső titkos tanácsos, volt kereskedelemügyi miniszter s párisi kiállítási kormánybiztos öngyilkossága. Január 7-én pillanatnyi elmezavarban a zajló Dunába vetette magát. Mire a jégátlak közül kihúzták, már halva volt.

Öngyilkosság áldozata lett *Schiller* Károly szegedi helyettes pénzügyigazgató, *Perczel* Elemér Ludovika Akadémiai hallgató, *Perczel* Dezső unokaöccse, *Ilosvai Bornemissza* Aladár,

az aradi születésű közigazgatási bíró, *Tavaszi* József görögnyelvi ev. ref. esperes, *Jósika* Andor br. huszáronkéntes, a fiatal sportsmann *Zgorszky* László lovag csendőr alezredes és az ifjú *Kornfeld* György. Általános részvét kísérte sirjába *Eiselsberg* báró Hadik-huszárezredbeli főhadnagyot, a ki neje halottas ágya mellett lőtte szíven magát.

Megemlékezünk még két sikkasztóról, aki öngyilkos lett: *Tóth* József, a kolozsvári nemzeti színház pénztárosa, az egyik és *Schladerer* Alfréd a soproni bank hírhedt vezérigazgatója a másik.

Foilemlítjük végzetül, *Umberto* olasz király gyilkosát, az anarchista *Bresci*-t, aki a monzali fegyházban felakasztotta magát s így a földi igazságszolgáltatást kikerülte.

(Baleset, párhaj stb.)

Szabó Árpád aradi egyéves önkéntest gyakorlatozás közben szurta agyon véletlenül egy szakasztvezetőt.

Mácsán Sebő gáji földművest és *Farkas* Zsigmond vasuti fűtőt a vonat tépte szét. *Palurár* Miklós vasuti munkás ablaktisztogatás közben zuhant le és halt szörnyet.

Csepeli Anna 16 éves cselédleány vízmerítés közben az esővízes kádba fullt.

Rodler Már a cselédleányt szerelmi féltékenységből és boszúból agyonlőtte *Aponyi* Sándor szolgaleány.

Mária-Radnán a *Mairovitz*-család örömteljes ünnepét váratlanul gyász zavarta meg. A

vőlegény, *Dénes* Endre dr. fővárosi ügyvéd nagyanyját, özv. *Deutsch* Izraelné a lovak elragadták s a matrona oly szerencsétlenül ugrott ki a hintóból, hogy rövid szenvedés után meghalt.

Kisjenőn *Brázsa* Simon községi bíró házában petróleum-robbanás történt. A boldogtalan ember felesége és három gyermeke szénéné égett.

Új-Szent-Annán a villám csapta agyon *Zimmermann* Pál kerékgyártó mestert.

Kassán *Scholley* br. tüzérezredes gyakorlat közben leesett lováról és szörnyet halt.

Tavaly november óta hat halálos végű párhaj történt. Salzburgban *Orlovsky* Xavér gróf agyonlőtte *Czakrecseky* lengyel grótot, Lőcsén *Enderle* Rudolf közös hadseregbeli hadnagyot szíven szurta *Leitner* Alfréd hadnagy, Varasdón *Sankovits* honvédhadnagyot lőtte agyon *Kaiser* honvédhadnagy, Korneuburgban *Pelacher* Károly hadnagyot *Milde* Károly hadnagy, Bécsben *Soyka* huszárhadnagyot *Löwenfeld* gyáros és Trebinjében *Kramer* főhadnagyot *Schindler* csendőrfőhadnagy.

Végezetül megemlítjük a gonoszokat: *Papp* Bélát, a testvérgyilkos földbirtokost, a kit november 22-én Szatmárott felakasztottak, *Gönczi* Józsefet, a Schulzerné és leánya gyilkosát, a kit Berlinben végeztek ki és *Czolgossz* Leót, az amerikai elnök gyilkosát, ki felett csak a minap hajtották végre a halálos ítéletet.

Aki az „Aradi Közlöny“ részére egy előfizetést is szerez, az ingyen és bérmentve kapja kézhez Murai Károly humoros adomagyűjteményét.

latokban gazdag beszédben a legnagyobb tárgyilagossággal vázolta a vármegye területén lefolyt választásokat, bírálta a kedvezőtlen eredmény okait, a melyek semmi irányban sem függnék össze a főispán személyével és működésével. Beszéde végén indítványozta, hogy a vármegye közönsége fejezze ki bizalmát, szeretetét és ragaszkodását a főispán iránt. A közgyűlés lelkes éljenzéssel tette magáévá az indítványt.

Mérey Lajos volt függetlenségi országgyűlési képviselő elismerőleg reflektált Horváth tárgyilagosságra és hazafias szellemű fejtegetéseire, s végül indítványozta, hogy a közgyűlés mély megütközését nyilvánítsa a miatt, hogy a vármegye két kerületében tót nemzetiségű képviselőt választottak s közreműködésre szólítja fel a vármegye minden hazafias politikai és társadalmi tényezőjét, hogy a vármegye jó hírnevét ejtett csorbát helyreállítsa siessenek.

Az indítványt lelkes örömmel követte, a mely után Esterházy János gróf is szóvá tette a választások eredményét; vádat emelt a kormány ellen a nemzetiségekkel szemben tanúsított lanyhasága miatt; a főpapság ellen és kiváltképpen a protestáns és katolikus alapság egyes töredékei ellen, a melyek a nemzetiségi jelöltek győzelmét tudatos közreműködéssel előmozdították; ez állítását bárhol és bármikor kész adatokkal igazolni.

A főispán a kormány ellen emelt lanyhaság vádját erőlyesen visszautasítja, majd pedig meghatottan fejezte ki köszönetét az irányában oly impozáns módon megnyilvánult lelkes érzelmeikért.

A közgyűlés további folyama nyugodt mederben ért véget.

SZINHAZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Délután: Molnár és gyermeke, színmű. Este: San-Toy, operetta. (Páros bérlet.)
Szombat: Boszorkányvár, operetta. (Páratlan bérlet.)

Szinész és kritika.

— A szegedi sajtó nyilatkozata. —

Arad, október 31.

Szegeden tegnap párbaj folyt le egy színész és egy kritikus között. Az ügy abból keletkezett, hogy az illető színészt nem elégitette ki a róla írott kritika s ezért úgy kívánt magának elégtételt venni, hogy becsmerítő szavakkal illette az újságírókat.

Hát a ki nem elégitett becsvágy ilyenénképpen való megnyilvánulása itt a provincián nem szokatlan dolog. Am annál szokatlanabb a szegedi sajtó nagyon dicséretes, egyöntetű eljárása. A mire az affér befejeztetett, az összes szegedi napilapok együttes nyilatkozatot adtak ki, a melyben érdeme szerint méltatják azon színész urak tettét, kik a sajtót mindenáron terrorizálni akrik.

A másutt is megszívelendő nyilatkozat szó szerint így hangzik:

Annak az embernek, a ki életi foglalatosságát a színpadon tölti, az a kötelessége, hogy azon a színpadon ol játszon. A színész irányában a nagyközönségnek támasztott ezen igénye a legelemibb kívánalom. Kap érte tapsot, babérkoszorút, elismerést, továbbá dicső jelzésekkel ellátottan annyiszor hordozza a sajtó a nevét, hogy a szabad művészetek művelői közül egyik sem, sem író, sem művész nem részesül ennyiben. Pedig a szabad művészetek dolgában az alkotás az elsőség.

Azonban ez mégis így jól van. Kell, hogy a jó színésznek különböző módokon nyilvánuló elismerés jusson, mert egyedül ez az, a mely pályája feladatainak sikeres megoldására készíti. Ugyanakkor azonban előáll valóságos kívánalom gyanánt az is, hogy ez a színész, a ki nem jól végezte feladatát, a közönség és a közönséget a nyilvánosság előtt képviselő sajtó részéről megérdemelt bírálatokban része-

süljön. Mert szükséges, hogy különbség is tétessék.

Az idén is kiburjázott a mi színpadunkról egy olyan merész törekvés, a mely terrorizálni akarta a színészi bírálat szabadságát is. Ezt semmiképpen sem helyeselhetjük. A bírálat joga, ha a személyt nem sérti, hanem a személy működéséről szól, teljesen szabad, jogosult és kívánatos. Ilyen dolgokból személyi sérelmet csinálni: lehetetlenség. Erőszakkal keresni akarni a megijesztés eszközeit, korlátoltság, melyet észszel élő ember komolyan venni sohasem fog.

Egy felmerült eset alkalmából, mely fegyveres elintézést nyert ma délután, kénytelenek vagyunk ezeknek a kijelentésére, azzal a hozzáadással, hogy a színbázi bírálat jogosultsága vagy jogosulatlansága felől egyedül a törvényes bíróság ítélkezhet és bárha mindenkor helyt állunk minden elmondott és írott szavunkért, hasonló terrorizáló törekvést az újságírói szabadság szemmel tartásával, szolidáris erővel a leghatározottabban elítélünk és visszautasítunk.

Ha tehát a jövőben egy színész ur a színpadon bukfenceket fog vetni és mi a jogos szabad bírálat szavával elítéljük ezt s ebbe a mi a színpaddal és a közönséggel szemben köteles bírálatunk jogába a színész ur fegyvercsörgető terrorizálással merészkedik betörni: ezen meg nem tűrt beavatkozás ellen az itt alkalmazható egyedüli megtorló uton: a közönség ítéletén túl, a bíróság útján keresünk elítélő elégtételt.

* Az almafa — nem plágium. Bokor József vigjátéka felett három fölkért szakértő: Rákosi Jenő, az Otthon elnöke, Vészi József, a Budapesti Újságírók egyesületének elnöke és Alexander Bernát egyetemi tanár véleményt mondott arról, hogy plágium-e az *Almafa*? A bírálók egyhangulag hozott azon véleményüket közölték ifj. Bokor Józseffel, hogy bár a vigjáték „talyigajelenete” igen hasonlít a *Das war ich* című német bohózat jelenetéhez, az *Almafa* mégsem plágium. A három tekintélyes szakértő bírálatára azonban nem vet véget a ki nos herce-hurcának. Rákosiékát ugyanis Bokor kérte fel vélemény nyilvánításra s a *Pesti Hirlap*, mely a hajszát megindította, már eleve kijelentette, hogy nem ismeri el a három szakértő véleményét kompetensnek már csak azért sem, mert az ügy most már sajtó-bíróság előtt van s így semmi szükség nincs más ítélőre, mint az érdektelen bíróságára.

Szomorú hír

a szegénysorsu adózóknak.

(A progresszív adó eltörlése.)

Arad, október 31.

Beavatott pénzügyi és politikai körökben egy idő óta nyugtalanító hír járja a készülődő adóreformról. Azt mondja ez a hír, hogy Lukács pénzügyminiszter a reformba nem veszi bele a progresszív jövedelmi adót, hanem ezt az üdvös tervet, melyet Wekerle nyolc évvel ezelőtt vetett fel az egyenes adók reformjáról kiadott emlékiratában — elejtette, legalább is jó hosszú időre. Azóta elhangzott a trónbeszéd, mely az adóreformról szólva, a progresszív adóról hallgatott; most pedig egy elismert bécsi közgazdasági lap közli az elejtés hírért. Ezek után a P. N. felkeresett egy kiváló és beavatott pénzügyi szakembert, kitől az úgyról a következő információt kapta:

Ma már biztosra vehető, hogy progresszív jövedelmi adó, mely a Wekerle-féle emlékirattól a pénzügyminiszter két év előtti expozéjáiig állandóan a napi kérdések szőnyegére került, az adóreform most készülők munkájából hiányozni fog. Valószínű, hogy Lukács László pénzügyminiszter az 1902. évi költségvetés beterjesztésekor elmondandó expozéjában erről már meg is emlékezik. Ez az elhatározás mindenestre felüld. Az adóreformnak ez a sarkalatos része egyelőre nem valósul meg. Vegyük ezt ténynek, lássuk, mi marad meg a reformból és hogy voltaképpen mi a jelentősége annak a sokat hangoztatott progresszív jövedelmi adó elejtésének.

A pénzügyminiszter nyilatkozataiból tudjuk, hogy az adóreform a mostani állambevételök összegén belül a jelenlegi adók megjavításával az arányos és igazságos adóztatás minél tökéletesebb megvalósítására törekszik. Fenálló intézményekből nem lehet *tabula rasa*-t csinálni, a helyes eljárás módja csak az lehet, ha első sorban a mostan fennálló adók reformálását tűzzük ki célul. Ezek között van a földadó kataszter átalakítása, a házadó két alakjának: a házbéradónak és házosztályadónak arányosabbá tétele, a kereseti adónak és főleg a harmadosztályu kereseti adónak reformja. Ezeknek, de első sorban a harmadosztályu kereseti adónak a kontingentálás alapján való átalakítása a jövedelmi és ezzel a progresszív adórendszerre való áttérésnek az előfeltétele. A másik, amely nélkül a jövedelmi adórendszer behozatala el nem képzelhető, a pénzügyi adminisztráció átalakítása, illetőleg a jövedelmi adórendszerre való előkészítése. Az utolsó lépés lett volna a jelenlegi általános jövedelmi pótdadó eltörlése és a reform korodáriumára gyanánt a fokozatos jövedelmi adó behozatala. Ha tehát a fokozatos adó elesik, az egész reform nem más, mint a mai adórendszer átalakítása és a pénzügyi adminisztráció reformja és ezzel a modern adóreformoknak éppen a szociálpolitikai szempontból legjelentősebb része marad el a programból.

Ennek bizonyára mélyebben fekvő okai vannak.

Hir szerint Lukács miniszter — ha bejelent az elejtést — azt fogja mondani, hogy a gazdasági pangás világszerte, de különösen nálunk nagy. Termelés és forgalom, jövedelem és fogyasztás, a gazdasági élet összes jelenségei a kedvezőtlen gazdasági helyzet képét tárjuk mindenütt elénk. Az ipar csak állami támogatással képes küzdelmes létét fentartani, a kereskedelem hiányzik az élénk forgalom minden tünete, a nagy vasutak bevételeiben megdőbbségek a csökkenés, a piacok kongonak az üzletelenségektől. Még államháztartásunk sokszor hangoztatott érzéketlensége is ez alkalommal valószínűleg eléggé híven fogja visszautkrözteni a retrograd gazdasági irány képét. Még a legrajongóbb hívei, a legszélsőbb védői a progresszív jövedelmi adónak sem fogják ily körülmények között életbeléptetését kívánni. Ha az adó eszményképét vélik fölállítani benne, nem láthatják szívesen az eszmény fiaszkóját. Már pedig a progresszív adó behozatala egyértelmű volna most a rendszer csődjével.

Ez lesz valószínűleg a miniszteri megokolás; de ezzel szemben a beavatottak úgy tudják, hogy a megretirálás igazi oka az, hogy a miniszter fél attól a jelentékeny költségtöbblettől, a melylyel a progresszív jövedelmi adó behozatala okvetlenül együtt jár.

Ezzel szemben azonban érthetetlen, hogy két év előtt — mikor a gazdasági viszonyok szintén nem voltak kedvezők — miért szállt a miniszter olyan lelkesen sikra a progresszív adóért? A behozatalát akkor olyan pozitíve megígérte, hogy expozéjában még a progresszív adó részleteibe is belebocsátkozott, sőt olyan részletekkel is foglalkozott, hogy ez az adó például a részvények osztalékánál kétfős, sőt hármás megadóztatásra is vezethet.

— Az a meggyőződés, — úgy szól akkor a miniszter, — hogy a nagyobb jövedelemben nagyobb teljesítő képesség rejlik a ki-csinnyel szemben, mint amennyi matematikai szám szerint szorozás útján kimutatható, azért abban a hitben vagyok, hogy az igazságos adóztatás követelménye a progresszív megadóztatás.

A miniszter tehát akkor vagy nem volt őszinte híve a progresszív adónak, vagy — nem látta tisztán a végrehajtás részleteit és egymásutánját. S ha a politikában tévedni bűn, még inkább bűn az, ha a számok minisztere téved számításaiban.

Ezt mondja a P. N. beavatott forrása, melynek megbízhatóságában nem lehet okunk kételkedni, mégis szeretnők, hogy a progresszív adó elejtésének hírért megcáfolják. A progresszív adó szükségességét, üdvösségét annyiszor ígérték, (a legutóbbi választási kampány alatt is) hogy a nemzet reménységeinek keserű csalódást szerezne Lukács miniszter az elejtéssel. Várjuk tehát a cáfolatot a pénzügyminiszter expozéjában.

SPORT.

+ **Maione olasz-vívóiskolája.** Napról-napra nő azoknak a száma, kik *Maione Vincenzo* mester szakavatott tanítása alatt akarják megtanulni az olasz vívómódot. Aradon ugyszólván csak a *Keresztessy-féle* vívómódot tanították eddig. Azok, akik most *Maione* mestertől tanulnak bele az olasz iskolába, elragadtatással beszélnek az olasz iskola rendkívüli előnyeiről, melyekkel ez a régi *Keresztessy-iskola* fölött kitűnik. Eltekintve a vágások, sebek és a védelem jobb és célszerűbb berendezésétől és a testnek, a lábknak, a karnak gyors és friss mozdulatától, mely az olasz iskola híveinél többé-kevésbé meg van, elégáns, határozott és finom mozdulatokat sajátít el az olasz iskola tanítványa. *Maione* mester vívó-iskolájában a társadalom krémjéből igen sokan tanulják az olasz vívást. Különösen nagy azoknak a száma, kik november 1-től kezdve lépnek *Maione* iskolájába, úgy, hogy novemberen túl alig lesz szabad órája a mesternek. A kik az olasz vívást meg akarják tanulni, jelentkezzenek *Maione* mester vívó-termében, az *Eötvös-utcai Krémer-féle* házban.

Tömeges petíció a mandátumok ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —
Arad, október 31.

Az október 2-án megejtett képviselőválasztások ellen a petíciók beadásának határideje szombaton, november hó 2-án, este 5 órakor jár le.

Az utolsó nap rohamos közeledése meglátszott ma a kir. Kuria iktatóhivatalában, a mennyiben a petíciók beadásával megbízott ügyvédek tömege egymásnak adta a hivatal ajtajának kilincsét. E szerint a megtámadott mandátumok száma a mai napon szépen megnövekedett.

Egy *aradmegyei* mandátum ellen is adtak be ma petíciót: *Wittmann János*, az új szentannai kerület országgyűlési képviselője ellen. Így most már két *aradmegyei* mandátum várja a kuriai bíraskodást: a *kisjenői* és az *újszentannai*.

A mai napon beadott petíciók a következők:

Megtámadták *Órley Kálmán* margittai képviselő mandátumát, beadta *Eröss Samu* dr. budapesti ügyvéd.

Gorove László dr. végvári képviselő mandátumát, beadta *Teller Márton* dr. budapesti ügyvéd.

Lázár Menyhért gyergyó szent-miklósi képviselő mandátumát, benyújtotta *Polónyi Géza*.

Ifj. *Eggenhoffer József* nemes-ócsai képviselő mandátumát, beadta ugyancsak *Polónyi Géza*.

Konkoly-Thege Miklós tatai képviselő mandátumát, egyidejűleg *Csetke Béla* tatai választási elnök ellen panaszt emelt *Pék Antal* és társai nevében *Spetz Ferenc* dr. budapesti ügyvéd.

Megtámadták továbbá a *Desseffy Emil* gróf szempei képviselő mandátumát, beadta *Tetétleni Armin* dr. ügyvéd.

Harkányi János báró facseti képviselő mandátumát, beadta *Friedmann Bernát* ügyvéd.

Valasek János verbói képviselő mandátumát.

Wittmann János új szent-annai mandátumát.

Tornay Károly dr. baranya szent-györgyi mandátumát.

Egry Dezső pécsváradi megbízó levelét.

Dókus Ernő sátoralja-ujhelyi képviselő mandátumát, ez utóbbival egyidejűleg *Csapó Lajos* és társai panaszt emelnek id. *Meczner Gyula* és *Miklóssy István* választási elnökök ellen.

Fassie Tódor magyar-csékei képviselő ellen *Bácskay Albert* dr. budapesti ügyvéd adott be ma petíciót. *Fassie* ellenjelöltje *Kovács Dénes* dr. hírlapíró volt.

Késő délután *Nagy Emil* dr. budapesti ügyvéd még három petíciót adott be a kuria iktató hivatalába. A megtámadott három mandátum a következők:

Szemere Miklós tasnádi,

Andrássy Géza gróf rozsnyói és

Enyedi Lukács tápéi mandátuma.

Egy nap alatt tehát tizenhat petíciót kapott a kuria, a melynek elég dolgot fog adni a megtámadási keresettel ellátott mandátumok feletti bíraskodás mindjárt az első esztendőben.

Wallburg Ernő.

(A legújabb események.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 31.

Ernő főherceg fiának ügye folyton fokozódó mértékben foglalkoztatja a hatóságokat, de a közvéleményt is. Magukról az okokról, melyek miatt *Wallburg Ernő*t elfogták, ma sem lehet még biztosat tudni, mert még a hivatalos jelentések is eltérnek egymástól. Az első jelentés szerint család és zsarolás volt a bebörtönözés oka, egy második jelentés szerint okmányhamisítás.

Három város: Budapest, Bécs és Laibach rendőrsége egyformán nagy buzgósággal és még nagyobb titkolózással nyomoz a rejtelmes ügyben. Annyi bizonyos, hogy hosszabb ideig, valószínűen több hétig eltart, míg eldől végre, hogy a budapesti törvényszék kiadja-e *Wallburg Ernő*t a laibachi hatóságnak, vagy sem.

Wallburg Ernő tudvalevően tagadja, hogy a házasságlevelet hamisította volna s hogy annak alapján *Ernő* főherceg hagyatékára igényt jelentett volna be. Több tanut nevezett meg, akik állítólag bizonyítani tudják, hogy igaz uton jutott a házasságlevélhez. Nem valószínű azonban, hogy a törvényszék ennek a kérdésnek a fessegetését meg fogja engedni, mert neki nem az a feladata, hogy érdemben határozzon, hanem hogy a laibachi törvényszék megkeresését elintézzze.

A védők tiltakozása fölött első sorban a törvényszék fog dönteni tanácsülésben. A törvényszék döntését aztán az összes ügyiratokkal együtt fölterjesztik az igazságügyminiszterhez aki végleg határoz a kiadás kérdésében. Amíg ez megtörténik, legalább egy hét telik el.

Valószínű, hogy *Wallburg Ernő*t ki fogják adni, azon az alapon, hogy osztrák alattvaló. Még ha mostanában Budapesten elkövetett vétéségekért vádat emelnének ellene, akkor is ki kellene őt adni az osztrák törvényszéknek, mert sor szerint még ebben az esetben is az osztrák megkeresés az első.

A szerencsétlen fogoly feleségét, aki polgári családból való és nagy ragaszkodással követte férjét mindenhová, tegnap még az a borzasztó veszedelem fenyegette, hogy kis gyermekeivel együtt hajléktalanná lesz, mert a bíróság ezer korona házbérkövetelés miatt holnapra árverést tűzött ki *Wallburg* ellen. Ma délelőtt azonban a háziura, *Leidenfrost László* országgyűlési képviselő, kijelentette, hogy eláll az árverés megtartásától. A többi hitelező sem tett ellene lépéseket. Sőt az a butorkereskedő, aki *Wallburg*nak a butorokat hitelbe adta, ma délben

Puskáriu vizsgálóbíró előtt hajlandónak nyilatkozott az ezer korona házbérhátralékot kifizetni, hogy a holnapi árverés elmaradjon.

Erdekes ez a kijelentés, melyet *Wallburg* úrnő egyik védője tett ma a báró büntetett előéletére vonatkozóan. Mint megbízható forrásból értesült — ugymond — *Wallburg* azt a harmadfélévi fegyházat, melyet 1885-ben Grácban töltött ki, nem a maga hibája következtében kapta. *Wallburg* akkoriban hadnagy volt és egy kapitány nevével bizalmas viszonyban állott. Adósságai ekkor már voltak ugyan, de ezek nem voltak oly nagyok, hogy ne lehetett volna sajátjából lassankint kiegyenlítenie. A kapitány né egy napon takarékpénztári könyvet adott át neki azzal a megjegyzéssel, hogy arra vegyen fel egy pár forintot s fedezze vele legsürgősebb szükségleteit. A kapitány ugyanaznap észrevette a könyv eltűnését és feljelentést tett lopás miatt ismeretlen tettes ellen. A vizsgálat szálai *Wallburg*hoz vezettek s ő, csakhogy az asszony becsületét megmentse, magára vállalta, hogy a könyvet ő ellopta. Ezért ítelték el harmadfélévi fegyházra.

Ami *Wallburg*nak az udvar iránt támasztott követeléseit illeti, *Wallburg* sohasem kért egy milliót. Egyáltalában összegről soha szó nem volt s viszont az udvar sem ígért neki sohasem kétszázezer forintot. Adósságokat sohasem fizettek érte és csak egy ízben, mikor kérvényt dobott a király kocsiába, utalványoztak neki hatszáz forintot.

Az osztrák hatóságok azért kérik a *Wallburg* kiadását, hogy az örültek házába esukassák. Védője *Pichler Győző* ebben az ügyben interpellálni fog a képviselőházban.

Bécs, október 31.

A *Wallburg*-ügyre vonatkozó tegnapi jelentés kiegészítésül *Ernő* főherceg hagyatékának gondnoka közli, hogy a hamis házassági bejegyzés szerzője bizonyos *Swaudinger Miksa*, a ki megszökött s akit most rendőrileg köröznék.

Budapest, október 30.

Wallburg Ernő neje kijelentette ma a nála járt hírlapíróknak, hogy férje ártatlanságának teljes tudatában van, mert ő okmányokat soha nem hamisított s hogy okmányai rendben vannak, azt a bécsi udvarmesteri hivatal írásban is elismerte. Valótlan, hogy az udvar férjének nagyobb összeget adott volna. Egyszer kapott csak 600 forintot. Most nagy családjukkal a nyomor elé néznek. Feltétlenül bizik benne, hogy férje minél előbb ki fog szabadulni.

TANÜGY.

(—) Az Aradvidéki Tanító-egylet közgyűlése. Minden évben nagy ünnepélyességgel tartja évi közgyűlését Aradmegyei tanítóegylete. A november 3. és 4-én tartandó ülésen nemcsak a tanügyi körök vesznek teljes számban részt, hanem a város és megye előkelő társadalmi is. A közgyűlés kiemelkedő tárgya lesz *Schill József* főjegyző előadása. A csanádgyházmegyei püspök igen meleghangú levélben fejezte ki örömet a tanítóegylet működése felett s képviselőiben kiküldte az ülésre *Kun László* dr. kanonokot. Az év. ref. egyház képviselőjében *Csészi Imre*, az ág. ev. egyház képviselőjében *Frint Lajos* aradi lelkész vesznek részt. Az izraelita hitközséget *Rosenberg Sándor* dr. főrabbi fogja képviselni. A nyugdíjtörvényről *Varjassy Árpád* kir. tanácsos tanfelfüggyelő, az Eötvös-alap és a Tanítók Házáról szólni fognak *Lakits Vendel*, *Ujváry Béla*, a „Néptanítók Lapja” szerkesztője és *Göze József* dr., helyettes szerkesztő. „A tanítók és a biztosítás” címen tart előadást *Kohlbauer Ferenc* főreáliskolai tanár. Az első nap érdekessége *Rubenescu* Augustza irónő felolvasása lesz „Nevelés az iskolában” címen.

Edvárd király betegsége.

(Ellentmondó hírek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

VII. Edvárd Angol király, mint San-Remóból jelentik, gégebajával január havában hosszabb tartózkodásra San-Remóba fog utazni. Egy angol udvari futár már San-Remóban van és lakást keres a király számára.

San-Remóban a Zirio-villában haldoklott Frigyes német császár, Edvárd király sógora gégerákban. Ez a baj, úgy látszik, örökös a családban. Edvárd király testvére, Viktória császárné is ebben a betegségben halt meg.

Hogy miért vált sürgössé Edvárd királynak San-Remóba való utazása, arra a *Neues Wiener Journal*-nak Londonból kelt következő távirata vet világot. Edvárd királyt mult szombaton olyan *fuldokló roham* lepte meg, hogy közel egy óráig ájultan feküdt. Vilmos német császár akkor olyan nyugtalanító táviratot kapott, hogy külön udvari vonatát a londoni utra készenlébe helyeztette. Nemsokára rá jobb hír érkezett Londonból és a német császár odautazása elmaradt. Az angol trónörökös, aki most körülutazta a világot, parancsot kapott, hogy nyomban térjen vissza és már uton van hazafelé.

Ezzel szemben egy londoni távirat ma a következőképen cáfolja a király betegségéről elterjedt híreket: Udvari körök megcáfolják a király betegségének hírét. Edvárd király, aki egészen jól érzi magát, tegnap a titkos államtanács ülésén elnökölt s aztán nagy rendbeiktatást végzett az St. James palotában, holnap pedig Portsmouthba utazik a cornwalli hercegi pár fogadására.

Berlinből jelentik, hogy a *Nationalzeitung* is határozottan megcáfolja az angol királyról forgalomha került híreket. Ez ujság szerint az, hogy dr. Semon hirneves gégeorvos a király háziorvosa címet kapta, nem jelent semit, mivel ezt a címet többen viselik kitüntetésképp. Semon egyébként a király gyermekeit gyógyította sikeresen. A *Vossische Zeitung* az olvasói emlékezetébe idézi azokat a szavakat, amiket Edvárd király a londoni tudóvsz-kongresszuson mondott a rákbajról:

— Van még egy másik rettenetes betegség, amivel szemben a patológusok és orvosok minden törekvése kudarcot vallott. Ez a rák. Adja Isten, hogy nemsokára orvosságát megtalálják vagy legalább felfedezzék az eszközt, amelylyel terjedését meg lehet akadályozni. Azt hiszem, hogy annak, aki ezt a felfedezést megteszi, a világ minden fővárosában szobrot fognak emelni.

Egy harmadik cáfolat is érkezik a király betegségéről elterjedt hírekre. Londoni távirat szerint a Reuter-ügynökség merő koholmány-nak mondja azt a jelentést, hogy San-Remóba angol udvari futár érkezett, hogy lakást béreljen Edvárd király számára, aki állítólag január végén odaérkeznek és a télen át ott maradna.

Ezekkel a megnyugtató jelentésekkel szemben azonban egy bécsi távirat olyan dologról ad hírt, amely önként kínálkozik, hogy az ember közte és az angol király betegsége közt keresse a kapcsolatot. Arról van ugyanis szó, hogy a *N. W. T.* frankfurti értesülése szerint Vilmos német császár, az angol király unokaöccse egy neves német orvosprofesszort azzal bizott meg, hogy *ezentul csupán csak a rák-betegséget tanulmányozza.* Ez a tudós Ehrlich, frankfurti professzor, bakteriológus, fiziológus és vegyész.

A frankfurti távirat szerint Ehrlich már át is alakította intézetét úgy, ahogy a császár kívánta és egy jónévű bécsi orvost, aki a rák-betegségek kutatásának terén szaktekintély, aszisztensül hívott meg.

Thoroczkay báró vádlottjait felmentették.

(Büntető-ügyi tárgyalás H.-M.-Vásárhelyen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

A hódmezővásárhelyi büntető járásbiróság ma hozott ítéletet a báró Thoroczkay Viktor által Garzó Imre, majd Bauer Gyula, Kovács Rózsa, Goldmann Matild és Goldmann Jenő ellen levéltitok megsértésének vétsége miatt folyamlatba tett büntető ügyben.

Befejeződött végre ez a széles mederbe terelt ügy, még pedig olyképen, hogy a bíróság felmentette az összes vádlottakat az ellenük emelt vád és következményei alól.

A főtárgyalás lefolyása a következő volt:

Kovács Kálmán bíró 9 órakor megnyitotta a tárgyalást s konstataulta, hogy a vádlottak megjelentek, a főmagánvádló által hivatkozott és megidézett tanuk azonban nem jöttek el a főtárgyalásra. Ezután Bauer Gyula, Kovács Rózsa, Goldmann Jenő és Goldmann Matild vádlottakat személyes viszonyaik felől kikérdezte.

Vata Sándor dr. ügyészégi megbízott szintén vádat emelt Bauer Gyula, Kovács Rózsa, Goldmann Matild és Goldmann Jenő ellen, mint tettestársak ellen a btk. 327. §-ába ütköző levéltitok megsértésének vétsége miatt, mivel a báró Thoroczkay Viktorhoz címzett levelek birtokába helyezték magukat avégből, hogy a levelek tartalmát megismerjék s a leveleket Garzó Imre vádlott-társuknak átadták.

A vád ilyen alakban új dolognak tűnt fel, s egyik védő nyomban fel is szólalt, azt kérvén, hogy az ügyészégi megbízott által emelt vád úgy vétessek jegyzőkönyvbe, a mint az tényleg elhangzott, t. i. védenca a báró Thoroczkayhoz címzett leveleknek birtokába helyezte magát.

Védő kérelmére megállapított, hogy az ügyészégi megbízott, midőn vádat emelt, vádját tényleg úgy formulázta, hogy vádlottak a báró Thoroczkayhoz címzett levelek birtokába helyezték magukat, tárgyaló bíró kérdésére azonban ezen vádbeli kifejezését akként módosította, hogy vádlottak báró Thoroczkay által Anmer Istvánhoz intézett levelek birtokába helyezték magukat.

Ezután dr. Balassa Ármán, Garzó Imre védője tett előterjesztést, mielőtt a vádlottakat kihallgatták volna. Előadja, hogy a bűnpör egész tárgyalása folyamán azt hangoztatta, miszerint báró Thoroczkay panaszjoga kétséges és egyáltalán nincs igazolva. Maga a főmagánvádló a szegedi és vásárhelyi sajtó egyes organumaiban, de a félhivatalos fővárosi hírlapban is *apokrifeknek nyilvánította a közölt leveleket* s feljelentését ennek dacára is elfogadták bírói tárgyalás alapjául. Az összes vádlottak érdekében az iratokhoz becsatolja azt a négy hírlappéldányt, amelyekben a főmagánvádló hamisaknak nyilvánítja a „Hódmezővásárhely”-ben nyilvánosságra hozott leveleket, becsatolja a szabadelvűpárt végrehajtó-bizottságának folyó évi június hó 22-én tartott gyűléséről felvett szabályszerű jegyzőkönyvet, a levelek hiteles másolatban való felküldését igazoló postai feladói levényt, báró Thoroczkay három sajtókezelő írott levelét *eredetiben és fénykép másolatban* s kéri, hogy a vád alapját képező levelek olvas-tassanak fel s hivassék fel a vád képviselője:

nyilatkozzék, miszerint a levelek eredetiek-e, Thoroczkay báró által irattak-e.

Munkácsi és dr. Halász védők hozzájárulnak dr. Balassa védő előterjesztett kérelméhez azzal a megtoldással, hogy főmagánvádló képviselője nyilatkozzék arra vonatkozólag is, hogy ezek-e azok a levelek, amelyek a szabadelvűpárt végrehajtó-bizottságának ez évi június hó 22-én tartott gyűlésén felolvastattak s hogy ezek nyilvánosságra hozása miatt emellett-e a vád?

Baksa dr., báró Thoroczkay képviselője, ezuttal is vonakodott a levelek eredeti voltát elismerni. Azt hangoztatja, hogy nem 3, hanem 9 levélről van szó, sőt a megidézett, de meg nem jelent tanukkal azt akarta bizonyítani, hogy még több levél van Garzó birtokában. Nyilatkozni csak az esetben fog a levelek valóságát illetőleg, ha megbízójával ez irányban értekezhet. A levelek felolvasását mellőzni kéri.

A bíró elrendelte a levelek felolvasását, dr. Baksa azokat tudomásul vette, de kijelentette újból, hogy csak akkor nyilatkozik arra a kérdésre, hogy eredetiek-e avagy sem, ha megbízójával értekezett.

Munkácsi védő tiltakozik az elhalasztás ellen. Főmagánvádló képviselőjének volt alkalma megbízójával ily irányban értekezni s az újabb halasztás sem hozhatná kedvezőbb helyzetbe; ezenfelül a vádlottak hosszú perbenállása tiltakozik a huza-vona ellen.

Halász dr. védő is ellenzi a halasztást.

Baksa dr. határozott nyilatkozatot nem tesz. Arra az ügyészégi megbízott kijelenti, hogy miután főmagánvádló képviselője még ma is ingadozik a tekintetben, hogy a becsatolt levelek tényleg Thoroczkay bárótól erednek-e, ily körülmények között a maga részéről az eljárás folytatásába nem mehet bele s miután nincs pozitív alap, amelyre vádját emelhetné, azt elejti.

Baksa dr. továbbra is fenntartja a vádat és kéri az eljárás folytatását.

Munkácsi védő ellenzi a további bírói eljárást folytatását, mert a vádnak mindenekelőtt határozottnak kell lennie. A vád képviselője pedig nemhogy tisztázná a helyzetet, de sőt ingadozik a felmutatott levelek valóságát elismerni. A vád ilyen határozatlan alakban nem tartható fenn.

A bíró rövidesen meghirdette az ítéletet. Garzó Imre, Bauer Gyula, Kovács Rózsa, Goldmann Jenő és Goldmann Matild vádlottakat a Btk. 327. §-ába ütköző levéltitok megsértésnek vétsége alól felmentette.

Az ítélet indokolásában kiemeltetett, hogy főmagánvádlónak alkalom nyújtotta a tárgyalások folyamán a levelek valóságára nyilatkozni, miután azonban ezt nem tette, nem állapítható meg, hogy a levelek eredetiek-e, főmagánvádló levelei-e s ha nem az övéi, akkor panaszosi minősége nem ismerhető el.

Baksa dr. a felmentés, védők a perköltésnek meg nem állapítása miatt *felebbeszé-
jelentettek be az ítélet ellen.*

HIREK.

A temető ünnepe.

— Zárandoklás a sírokhoz. —

Arad, október 31.

A merre a város eleven áradata özönlik, a zaios utcák zürzavarában mindenütt gyászkoszorukat, sírlámpákat, temetői virágokat látok.

Az emberi élelmesség gyors üzleti készséggel áll a kegyelet szolgálatába, hogy a halottak révén az élők közt minél nagyobb fogalmat csináljon.

A piacokra lécsátrákat vernek, vala-

menynyit tele aggatják halottak napjára való ékes koszorúkkal. A boltok üvegtáblái mögött is csupa alkalmi emlék látható; sőt néhol a küszöbön sem lehet átlábolni, mert a bejárástól kezdve a bolttetőzetig minden zeg-zugban az ünnepi megemlékezés díszes tárgyai szorongnak egymás hátán-hegyén.

Oriási fejlődés az, a mi ilyenkor a sirkoszorúk iparának terén mutatkozik. Ezer meg ezer munkás kéz iparkodik, ügyeskedik mohó lázzal; izlés, ötletesség, pazarság versenyre kél, hogy a temetőkre tolongók kívánságait kielégítse.

A temető ünnepe szép és megindító. Más az a pompa, mely ilyenkor a halottak világában a földi hiúság fényével hivatkozik, ezeken az estéken nem fölösleges. Még a didergő szegényt, az éhező rongyost se koseríti el, ha oda tolong a temetőbe a kegyelet útján zsiromgó embertömeg közé és látja az égre lobogó lángoszlopokat, a színes apró mécsek százazreit és a szalagos koszorúk rengeteg halmazát. Jól esik a megemlékezés e pazarsága a legsivárabb léleknek is, ellenben a sötétben maradt, elhagyott sirdomb minden élőt egyformán elszomorít.

Milyen koldus az a porló halott, a kinek még ilyenkor sincsen senkije!

A gyász fölemel, vigasztal és kiegészítel a mulandósággal; a sírok magánya viszont konokabbá teszi a mulandóság érzetét.

Arad köznap képe egész átalakul ezeken a napokon. Már holnap megkezdődik a temetőbe vándorlás és tart november harmadikáig szakadatlanul. Gyalog, fogaton, lóvasuton, kocsin és mindenféle alkalmatossággal tudul ki a nép a temetőbe.

A sírok diszitése már napok óta tart; némely sirdombot valóságos kertté alakít a szeretet, mely az élők és megholtak közt az állandó érintkezést fentartja.

S a szegényebb sorsuak egy szál rozmaringja, egy szál viaszgyertyája épp oly megható a temető ünnepi fényében, mint az a dísz, mely a szobros, márványköves sírboltokon ragyog.

Hieronymyi és a waggongyár.

— Leköszönés az elnöki tisztről. —

Arad, október 31.

Az aradi Weitzer-féle waggongyár részvénytársaságnak tudvalevőleg Hieronymyi Károly belső titkos tanácsos, országgyűlési képviselő volt eddig az elnöke. Az összeférhetlenségről szóló törvény értelmében ez az állás a képviselőséggel inkompatibilissá vált, a mi arra készítette Hieronymit, hogy a részvénytársulat elnöki székétől megváljon.

A társulat igazgatósága tegnap délután 4 órakor Budapesten az Agrár-bank helyiségében ülést tartott, a melyen Hieronymyi elnöklete alatt Vászárhelyi Béla főrendiházi tag, alelnök, Schoeller Richard lovag, Weitzer János, Herczel Bernát, Nachterbel Ödön és Ramor Lajos igazgatók vettek részt.

Hieronymyi Károly megnyitván az ülést, bejelentette, hogy ő a tarsulati elnökségről már október hó 9-én leköszönt ugyan, de mert az igazgatóság azóta nem tartott ülést, ez alkalommal hivatalosan is bejelenti lemondását. Megköszönte a szives, buzgó támogatást, melyben igazgatótársai éveken át részesítették, míg az elnöki

tisztséget viselte s kérte őket, tartsák meg őt továbbra is jó emlékezetükben.

Ezzel távozott az elnöki székéből, a melyet Vászárhelyi Béla alelnök foglalt el. Magas szárnyalású szavakban fejtegette Hieronymyi nagy, elévülhetlen érdemeit és önzetlen, buzgó munkásságát, melyet a gyár ügyeinek vezetésében kifejtett. Indítványozta végül, hogy az igazgatóság jegyzőkönyvben örökítse meg a leköszönt elnök érdemeit, fejezze ki iránta való köszönetét. Az indítványt nagy lelkesedéssel, egyhangulag elfogadták.

Weitzer János szintén meleg szavakban emlékezett meg Hieronymyi működéséről s indítványozta, hogy arcképét festésék meg az igazgatósági terem számára. Ezt az indítványt is elfogadták.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért. A részvénytársulat elnöki teendőit az igazgatóság határozatából Hieronymyi távozása folytán Vászárhelyi Béla főrendiházi tag vezeti.

— A király Budapesten. Ma délelőtt általános kihallgatás volt a várakban. Megjelent ez alkalommal a felség előtt Stefánia királyi hercegnő férje, gróf Lónyay Elemér és még egész sor notabilitás. Kihallgatáson voltak a többek közt: Schlauch biboros, gróf Csáky főrendiházi elnök, Ernuszt Kelemen és báró Kemény főrendiházi alelnökök, továbbá Vörösmarty Béla, a kuria ujonan kinevezett másodelnöke. Együttesen fogadta a felség az Egyetemi Kórház-egyesület küldöttségét, a melyet dr. Vécsey Tamás rektor vezetett. A király ma délután 5 órakor Gödöllőre ment s csak hétfőn tér vissza a fővárosba, a mikor általános kihallgatást ad.

— Lónyay Stefánia grófné. A sokféle udvari hír között, amelyek mostanában hol fölbukkannak, hol meg rögtön megcáfolódnak, bizonyára nagyon érdekes és jelentőségteljes az, amelyet Lónyay Stefánia grófné környezetéhez igen közel álló férfiutól jelentenek. Arról szól ez a hír, hogy a grófné a legközelebbi napokban Magyarországra utazik, egyelőre egy hétre, Erzsébet főhercegnő esküvője után azonban állandóan itt telepszik meg a férjével. Ebben a hiradásban benfoglaltatik a megdönthetetlen cáfolata annak a kombinációnak, mintha a grófi pár Angliába költözködnék és természetesen elesnek vele a költözködéshez fűződte mende-mondák.

— A képviselőház munkarendje. A képviselőház ülésén a még hátralévő három jegyzőt választják meg. Ezekre a tisztségekre a szabadalvüpart Teleki Sándor grófot s a néppárt Farkas Józsefet jelölte. A Kossuth-párt még nem tette közzé jelöltjének nevét. A választások után még egyszer felolvassák a király meghívólevelét s azután megalakul a választfelirati bizottság. Ennek működése alatt Lukács László pénzügyminiszter beterjeszti a jövő évi állami költségvetést s megtartja expozéját.

— Erzsébet főhercegnő házassága. Erzsébet főhercegnő január második felében kel egybe daltás vőlegényével. Windisch-Graetz Ottó herceggel. Közvetlen az esküvő után a főhercegnő egész udvara feloszlik s annak egy része az uralkodó udvarához osztatik be, másik részét nyugdíjazzák. A főhercegnő, ameddig az idő kedvező, Laxenburgban marad s aztán hofburgi lakosztályába költözik be. Eszerint a főhercegnőnek ez az utolsó laxenburgi séjourja. Megválnak attól az otthontól, amely édes anyjának, Lónyay grófnénak is lakóhelye volt másodszori férjhezmenetele előtt. A kastélyt nem kisebb, mint 800 holdnyi szép erdőség

veszi körül széles utakkal és gyönyörű parkozott rétekkel. A király szobra is itt áll a területen s körülötte szép völgy kanyarodik. A fal kerítésén belül nyílt tér terül el. Télen a főhercegnő mesterséges korcsolyapályának használta ezt az udvart. Ha pedig biciklizni kívánt, nem kellett tovább mennie a saját parkja széles utainál. A tennis-ground is ott van az udvarban. Erzsébet főhercegnő eddig is úgy élt az ódon laxenburgi várkastélyban, mint a tündérmesék Csipkerózsája; cseppet se csodálkozott tehát azon, hogy olyan hamar találkozott egy Prince Charmant, aki őt a laxenburgi kastélyból a mesebeli boldogság tündérvilágába fogja áthelyezni.

— Városatyák jelölése. A november hó 17-én tartandó köztörvényhatósági bizottsági tagválasztásokra a szabadalvüpart I. és IV-ik kerületében már megtörténtek a jelölések. A IV. kerületi bizottság, mint tudjuk, úgy határozott, hogy a kilépő városatyákat kipróbált érdemeikre és közhasznu működésükre való tekintetből egyhangulag újból jelöli. Ugyanigy határozott az I. kerületi bizottság is, mely ma délután 6 órakor Steinhardt Mór dr. elnöklete alatt tartott értekezletén kimondotta, hogy a kilépő bizottsági tagokat egyhangulag újból jelöli. A megboldogult Atzél Péter helyébe egyhangulag Salacz Gyula országgyűlési képviselőt jelölték; egyéb változás a listán nem történt. Az I. kerület kilenc jelöltje tehát a következő:

Csák Cirjék dr.
Mandl Vilmos dr.
Rosenberg Sándor dt.
Salacz Gyula.
Schusztér Illes dr.
Schusztér Henrik dr.
Tedeschi Viktor
Tisch Mór dr.
Wallfisch Armin

Ma ülésezett Nesnera Aladár elnöklete alatt a szabadalvüpart II. kerületi bizottsága is, mely tudvalevőleg úgy határozott, hogy a jelölést csak az utolsó héten ejti meg. Ma a kerületi bizottság kiegészítésével foglalkoztak.

— Novemberi előléptetésekhez pótlólag megjegyezzük, hogy a király a csász. és 33-ik gyalogezredben Heinz Odön 1 oszt. századost őrnaggyá nevezte ki, Egger Kóbert őrnagyot pedig a 2-ik gyalogezredtől a 33-ik gyalogezredhez helyezte át. A lugosi 8-ik honvédegyalozredben I. osztályu századosokká léptek elő Krompaszky Ede és Hutschkó László II. oszt. századosok, II. századosok Reschofszy Pál, főhadnagy, hadnagygyá Podharszky Ernő tiszthelyettes, a tartalékban pedig szintén hadnagygyá Hajós Oszkár és Filerin Athanász hadapród-tiszthelyettesek. A magy. kir. 8-ik honvédehuszár-ezredben főhadnagygyá léptek elő Lene Albin hadnagy, hadnagygyá Diószeghy Aladár tiszthelyettes. A honvédség tényleges állományába helyezettett Liptay György 3-ik honvédehuszár ezredbeli tartalékos főhadnagy.

— Egyetemi ifjak a királynál. Az Egyetemi Kórházegyletének elnöksége ma délelőtt volt a királynál, hogy a felségnek a védőség elfogadását megköszönje. A küldöttséget Vécsey Tamás dr. a tudomány egyetem rektora vezette. Tagjai voltak: Zsembery István elnök, Hindy István dr. és Khuen Héderváry gróf alelnökök, Eszterházy Rudolf herceg háznagy és Festetics Sándor gróf jegyző. A rektor lendületes beszédben tolmácsolta az egyetemi tanácsnak és az ifjuságnak háláját a fejedelmi kegyért. A király erre válaszában kijelentette, hogy nagy örömmel fogadta el az ifjuság egyik leg-humánusabb együletének a védőségét. Majd nagy érdeklődéssel kérdezősködött az együleti kórház

Építése iránt és megelégedéssel hallgatta meg az egyesület áldásos működéséről szóló jelentéseket. Végül a küldöttség tagjait egyenkint megszólítással tüntette ki. Zsembery István elnöktől elnökségének tartamát tudakolta, Híndy Zoltán dr.-tól, mikor végezte egyetemi tanulmányait, Esterházy Rudolf hercegnél az érdekelte ő felséget, hanyadik esztendeje jár az egyetemre. Khuen-Héderváry Sándor grófot és Festetics Sándor grófot szintén megszólította a király. Ismételtén kifejezvéen örömet az egyesület tevékenysége fölött, a küldöttséget kegyesen elbocsájtotta.

— Széchenyi Pál gróf temetése. A csehszaládi sirboltba nagy részvét mellett helyezték ma el Széchenyi Pál gróf holttestét. A temetésen számos előkelőség vett részt Budapestről, köztük Darányi Ignác földművelésügyi magy. kir. miniszter, aki a koporsónál megható gyászbeszédet mondott.

— A románok vármegyei akciója. Közlebből a román nemzetiségi vezetők Kolozsvárott bizalmas értekezletet tartottak. Ebben elhatározták, hogy a közelgő megyebizottsági tagválasztásokban a lehető legnagyobb erőfeszítéssel vesznek részt azért, hogy mentől több román befutassanak az egyes megyebizottságokba. A parlamenti passzivitásért itt akarnak rekompenzációt szerezni. Az értekezlet e határozatáról a politizálni szerető románságot egy főhívásban akarta értesíteni, de óvatosságból e helyett azt határozták, hogy a román lapok mintegy saját elhatározásukból hívják föl a népet ez akcióra, nehogy a hatóságok a főhívás aláírói ellen a régi komitő újraalakítása címén kihágási eljárást indítsanak. A román lapok tényleg versenyeznek is egymással a román nép ez irányú buzdításában, sőt egyes megyék gyűlésein meg is kezdődött a román megyebizottsági tagoknak élénkebb ellenzéki szereplése. A román politikai vezetők azt hiszik, hogy a községi és törvényhatósági életben való e szereplés jó előiskolául fog szolgálni a későbbi teljes politikai aktivitáshoz, a mennyiben lassankint nemcsak egyöntetű közvélemény alakul meg, de egyes tehetséges román férfiaknak alkalmuk is nyílik arra, hogy a politikai vezérekedéshez szükséges tekintélyt megszerezhessék.

— A magyar protestánsok a burokért. A reformáció mai emléknapján, melyet az aradi református egyházban Uray Sándor, az evangélikus templomban pedig Frint Lajos lelkészek emlékbeszédével ünnepeltek meg, Magyarország protestáns lelkészei angol nyelvű kérelmet küldtek Edvárd angol királyhoz, kérve, hogy az angol és bur potestáns testvéremzet ördöklő háboruját szüntesse meg. A kérelmet az összes magyar protestáns püspökök is aláírták.

— Lóvasut-közlekedés a temetőbe. Az aradi lóvasut igazgatósága tudatja a közönséggel, hogy november hó 1-én és másodikán, azaz péntek és szombat délután a lóvasut kocsik a pályaudvar és temető között jelóránként fognak közlekedni.

— A szerb trónöröklés rendezése. Zimonyból táviratozzák, hogy a szerb szkupstina mai ülésén Lyubomir Zivkovic ügyvéd szóvá tette a szerb trón öröklésének kérdését s sürgette annak rendezését és pedig törvényhozási uton. Olyan zavaroknak és eshetőségeknek, mint amilyenek Szerbiát Sándor király esetleges hirtelen halálával érhetnék, nem szabad kitenni az országot. Örömmel vette tudomásul a szerb nép Sándor királynak azt a határozott kijelentését, hogy utódjául nem Lyunyavica Lyubomir hadnagyot fogja kijelölni. A trónöröklés kérdésének ilyen megoldása — mondta az ügyvéd — lealázó volna Szerbiára.

— Lonovits József lemondott. Feltétlenül hiteles és megbízható politikai körökből arról értesülünk, hogy Lonovits József Csanádmegye főispánja ma átadta Szék Kálmán miniszterelnöknek a főispáni állásáról való lemondását.

— A kereskedelmi miniszter a vasutasoknak. Egyes lapok híre szerint a vasutasok helyzetén, kik tulajdonképpen memorandummal fordultak hozzá, a kereskedelmi miniszter akként akar segíteni, hogy nem fizetésemelést, hanem csak fizetési pótlékot adna nekik, amely körülbelül megfelelné a többi államhivatalnok által élvezett drágasági pótléknak. A családvasutasok fizetésök tizenöt százalékát, a nőtlenek tiz százalékát kapnák mindaddig, míg a fizetésrendezés végleg keresztül lesz vihető, még pedig 1902. január elsejétől kezdve. De ezt a szűkmarku segítséget is csak az államvasutak budapesti alkalmazottai kapnák. A magunk részéről ezt a hirt teljesen hihetetlennek tartjuk, mert nem tételezhetjük fel Hegedüs miniszterrel, hogy ilyen szerencsétlen megoldással a vidéki vasuti tisztviselőket végképpen elkeseríteni akarná. A miniszter humánus érzésétől és hivatalnokai iránt való jóindulatától más megoldást várunk és várnak a vasutasok.

— Hivatalos eskü. A város tanácsa Institóris Kálmán főjegyző elnöke alatt ma délelőtti ülést tartott, melyen Erdős Ignác, az Urbán Iván főispán által kinevezett új törvényhatósági állatorvos letette a hivatalos esküt.

— A soproni bank-bukás. A Lenek Sámuel cég prokuristái ma moratórium iránti kérvényt nyújtottak be. A cégnek, amely Schladerer miatt óriási veszteségeket szenvedett, adóssága öt és egy negyed millió koronát, vagyona három millió koronát tesznek ki.

— Taaffe grófnő regénye. Élénk emlékeztében van még mindenkinek az az érdekes szerelmi regény, mely a múlt évben került nyilvánosságra s a melynek hősei Feldmann Gyula kassai származású orvosnövendék és Taaffe grófnő. Akkoriban országos érdeklődés mellett tárgyalták ezt a romantikus szerelmi történetet, mely korántsem oly gyors lépésekkel közeledik a boldog kifejlés felé, mint gondolni lehetne, mert a szerelmesek még mindig nem esküdtek egymásnak frigyet. Mindössze annyi történt, hogy Feldmann Gyula nevét belügyminiszteri engedéllyel Demkő-re magyarosította. Így hát most nemcsak érzésben, de névben is magyar férje lesz az osztrák főrangú hölgynek.

— A vásár és a vasút. Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága közhírré teszi, hogy folyó év november hó 3-án az aradi országos vásárra való tekintettel Borosjenőből Aradig és Aradtól vissza Borosjenőig külön személynatok fognak közlekedni. Borosjenőből indul reggel 6 óra 4 perckor, Aradra érkezik reggel 8 óra 18 perckor. Visszafelé Aradról indul d. u. 5 órakor Borosjenőbe érkezik este 7 óra 15 perckor. A vonatokat rendes menetjegyek váltása mellett bárki használhatja.

— Költözködés. A holnapi nappal megkezdődik a kellemetlenségek kellemetlensége: a költözködés. Valóságos népvándorlás keletkezik az utcákon. Butoros szekerek döcögnek végig a kövezeten, üresek a hivatalok, mert hát a mint azt statisztikával bizonyítják, a tisztviselők közül akad a legtöbb költözködő. Azt sem tudják a szegény költözködő emberek, hogy a régi, vagy az új lakásban hajtják le a fejüket. Hogy esznek-e ebédet, vagy sem, az mellékes, tény az, hogy az asszony e napon nem igen gyújt tüzet a konyhában. Aztán a költözködés többi epizódjai mind igazolják, hogy ezeknél kellemetlenebb napok nincsenek a naptárban. Ma már összekapcsolják a butorokat s holnap megkezdődik a népvándorlás.

— Jegyzőválasztás Mondorlakon. Milován Pál, mondorlaci községi jegyző lemondásával megüresedett mondorlaci községi jegyzőséget ma töltötték be választás útján. Négy pályázó közül a képviselő-testület egyhangulag a volt jegyző fiát: Milován Valért választotta meg a község jegyzőjévé.

— Tifuzos katonák. Egy bácskai hírlap regisztrálja azt a hirt, hogy a 86 gyalogezrednek, Szabadka háziezredének Boszniában álló

mászó csapatában félelmetesen dühöng a tifuszi járvány. Alig van nap, hogy hat nyolc megbetegedés ne történjék. A legénységnek a leszigorúbb óvintézkedéseket tettek, mégis ugyszólván minden századnál, amely Novigrádon székel, 20—25 ka ona fekszik állandóan a járványkórházban. Hogy mi az oka a betegségnek, annak is meg van a magyarázata. A törökök és bosnyákok temetője a hegyeken van, közel a laktanyához. A forrásvíz, amely a hegyekből jön, összevegyült az esővízzel, amely a temető talaján keresztül átszivorog és ezt a vizet itta eddig a legénység. Mikor az első megbetegedések történtek, az orvosok azonnal keresték az okot és ezt a vizben találták. Az intézkedés azonnal megtörtént, a legénységnek megtiltották, hogy annak a forrásnak vizéből igyanak, eltiltották továbbá a gyümölcs élvezésétől is. Eddig azonban a már elharapózott járványnak nem sikerült gátat vetni.

— Sakter által megvizsgált képviselő. E cím alatt lapunk tegnapi számában részletes tudósítást közöltünk Szüllő Gézának, a letenyei kerület néppárti képviselőjének a választáskor viselt dolgairól; nevezetesen arról, hogy Szüllő Szepetneken az összegyűlt tömeg előtt levetkőzött és a tömeg által odahívott sakter által felülvizsgálatott, hogy tényleg zsidó-e? Ez utóbbi cselekedeteért — mint a M.-Sz. ma írja — Szüllőt a kir. ügyészség már vád alá is helyezte, s mentelmi jogának felfüggesztését fogja kérni a képviselőháztól. Ebben az ügyben már huszonnégy tanut kihallgattak, akik valamennyien megerősítették a Szüllő Géza ellen emelt vádakat. A szepetneki polgárok pedig élükön Grabant községi bíróval, nyilatkozatot irtak alá, amelyben részletesen elmondják Szüllőnek ezt az országos választási küzdelmekben pártatlanul álló cselekedetét; ezenkívül a nyilatkozatot sokszorosítani fogják, s az összes országgyűlési képviselőknek megküldik.

— Gyilkosság a vadászaton. A felvidéki Lupova község környékén annyira elszaporodtak a kártékony vadak, hogy a vármegyei alispán engedélyével e hó elején hajtóvadászatot tartottak. A vadászaton a többek között jelen voltak Lestyán József és ennek legényfia, továbbá Veszelszki József lupovai lakosok. A fegyverek golyóra voltak töltve, úgy várták a hajtók által felriasztott vadakat. Lestyán fia közvetlen Veszelszki József mellett állott a körben; egy hatalmas vaddisznó kettejük között akart áttörni a körön; Veszelszki rálőtt a vadkanra, de oly szerencsétlenül, hogy a golyó a vaddisznó helyett a fiatal Lestyánt találta. Az öreg Lestyán, a mint meglátta, hogy a fia összeesett, felkapta a fegyverét s egyenesen Veszelszki-re lőtt, a kit halántékon talált a lövés, úgy hogy szörnyet halt. A fiatal Lestyán még életben van, de felgyógyulása alig remélhető. A csendőrség, mely a hajtóvadászathoz hivatalból volt kirendelve, az öreg Lestyánt rögtön letartóztatta, Veszelszki és a fiatal Lestyán elszállítására iránt is intézkedett. Az agyonlőtt Veszelszki nagy családú s szegény ember volt s halála által családja a legnagyobb nyomorba jutott.

— Novemberi vásár. Holnaptól kezdve néhány napon át a rendesnél mozgalmasabb lesz Aradon az élet. Megkezdődik a vásár, amely a mi városunkban konvencionálisan esőt, vagy legalább is rossz időt jelent. Nohát ez meg is van. Olyan sátor-döntögelő szél zug végig a vásáron, hogy az ember megreszket bele. Mert a szél irtóztató hideg is. Az időnek ez utóbbi tulajdonságát azonban nem a vásár, hanem a halottak napja okozza. Ezen a napon szokott ugyanis hozzánk beköszönteni a hideg: a tél-elő. Aminek pedig nem a vásár az oka, azt ne fogjuk a vásárra.

— Önkéntességi jog a gyorsíróknak. Saab Ottó esseni gyorsíróknak a német császár megengedte, hogy katonai kötelezettségének mint egy éves önkéntes tessen eleget. A jogot a császár azért adta meg, mert a stenografiában a fiatal ember kitűnő eredményt ért el. Ez is ritka ok az önkéntességre.

— **Eskühöz!** Fontos, ünnepélyes nap a holnapi katonáéknál, de különösen a regrutáknak. Holnap fogadják meg ünnepiesen, hogy éjjel, nappal, vizen és szárazon, békében vagy csatákban hűek maradnak és feláldozzák, ha kell, életüket a hazáért és királyért. S ez a nap az, a mikor először jelennek meg a nyilvánosság előtt a négy hetes katonák, még pedig teljes díszben. A közöshadseregbeli újoncok a várban teszik le az esküt, a honvédek pedig a minoriták templomában tartandó ünnepi misén.

— **Betörés Az Andrassy-téren.** *Kriegler* H. ékszerész és órásnak Andrassy-téri üzletébe, amely az Aréna házában van, a múlt éjjel ismeretlen tettesek betörték s onnan nagymennyiségű ékszertárgyakat loptak el. A tolvajok a betörés nyomai szerint az udvarra néző ablakon keresztül hatoltak be az üzlethelyiségbe s miután az ott talált órákat, gyűrűket és ékszertárgyakat összeszedték, az asztal-fiókot törték fel. A megállapított kár 2400 koronát tesz ki. A rendőrség megindította a nyomozást, a tettest azonban ezideig még nem sikerült kézrekeríteni.

— **Lovas-bravur.** Bukarestből írják, hogy *Heyl* porosz főhadnagy *Metéből* tegnap odaérkezett. A főhadnagy az utat lóháton 25 nap alatt tette meg. A román határ átlépése után a kitűnő lovas a román tisztek állandó ovációjában részesítették, s a különböző garnizonokban számosan csatlakoztak hozzá. Holnap a főhadnagy Sinaiába megy, hol *Károly* román király fogadja. A román király tulajdonosa a főhadnagy ezredének.

— **Egy báróné tragédiája.** Nagy részvétet keltett Vácán és környékén *Ballagi* Béla dr. miniszteri titkár nejének szomorú sorsa. *Ballagi* dr. évekkel ezelőtt Penczen nagy birtokot vásárolt, amelyet most a hitelezők eladtak. A miniszteri titkár nejével és családjával vissza akart költözni a fővárosba. Mikor kocsin Vác felé tartottak, az uton *Ballaginé megőrült.* Nagynehezen tudták a váczi kórházba vinni, itt pedig öngyilkossági kísérletet követett el. A miniszteri titkár nejét, aki született báróné, kocsin szállították a Lipótmezőre.

— **A zsinagógából.** A péntek esti istentisztelet a mai naptól kezdve fél 5 órakor kezdődik.

— **Bosszuállás — konkolyial.** *Szemlakeről* igen mulatságos és rendkívüli bosszuállás történetét közli velünk tudósítónk. Azt írja, hogy *Schäfer* György földmivelő szántóföldjét valamely ellensége bosszúból bevetette konkolyial. A leleményes bosszuállónak ez a pokoli gondolata kétszáz forintnál több kárt okozott *Schäfernek*, aki jövő évi vetését nem akarta az ellensége jó viccének áldozatául engedni. Feljelentést tett tehát a konkolyvető ismeretlen ellen a csendőrségnél. Ez a valószínű tettest kinyomozta *Major József* szemlakeről személynél, aki *Schäfernek* régi elkeseredett ellensége. *Major* tagadja, hogy ő vetette volna be konkolyial a *Schäfer* földjét, de az ott talált lábnyomok a *Majoré* s a csendőrség előtt ez is csak erősíti a rá irányuló gyanút. A vitriol napjai tehát kezdenek alkonyodni. Helyükbe ezután a konkoly lép. Csakhogy ez annak szokott gazt teremni, aki elveti.

— **Megőrült az örömtől.** *Lembergben Anton D.* napidíjas régóta várta előléptetését irodatisztáé. Tegnap végre megérkezett a kinevezés, a nagy örömtől azonban a szegény ember megőrült. Örüle ében azt képzei, hogy ő — *Habsburg Rudolf.* A szerencsétlen embert bezállították a tébolydába.

— **Véletlen lövés.** A csabai kórházba a múlt héten egy beteg fiút szállítottak be, ki nek veszélyes lösebb volt az oldalán s ki néhány napi ápolás után *belehalt* sebébe. A kórházi orvos feljelentése után kiderült, hogy a fiút véletlenségből meglőtték. *Molnár* Viktor makói tanár 14 éves *Vilma* leánya a múlt hónapban *Ambrózfalván* nyaralt. Valahogy egy revolver akadt kezébe, melyet az udvaron próbálgatott. A fegyver töltve volt, elsült s a golyó az udvaron játszó *Mokos János* 18 éves

fiú oldalába furódott. A gyermeket egy ideig otthon ápolták s mikor sebe veszélyes kezdett lenni, akkor vitték be a kórházba.

— **Elgázolás.** Az *Aulich Lajos*-utcában egy 9 éves kis fiúcskát elgázolt ma egy kocsi. *Institor* s *Zsigmond* városi segédtiszt fia járt szerencsétlenül; keresztül akart haladni az utcán s eközben egy sebesen vágató kocsi elütötte és elgázolta úgy, hogy a szegény kis fiú testén és karján súlyos sérüléseket szenvedett. A sebesen hajtó kocsis az elgázolás után elvágatott.

— **Tűz.** Ma reggel fél 6 órakor tűz volt a *Borona*-utcában. Kigyuladt *Wanecsek* János mészárosnak a *Borona*-utca 48. a. számú házában az istálló. A tűzoltók *Stankovits* Milos parancsnok vezetése alatt hamarosan a tűznél termettek s azt el is oltották.

— **Letartóztatott altiszt.** Egyik bécsi színházban tegnap előadás után lovag *Würzburg* oajor követ intézkedésére letartóztatott egy bajor tiszti ruhában levő fiatal embert. A követnek gyanus volt a fiatal ember, mert tiszti ruhában és legénységi sípkában volt. A rendőrségnél kitűnt, hogy a letartóztatott *Steiner* Ferenc dr. berlini lakos s az egyenruhát csupa hiúságból kölcsönözte ki s vette fel. Egyenruha jogosulatlan használatáért megindították ellene az eljárást.

— **Halálraítelt polgármester.** *Olmützből* írják, hogy *Herfert* Róbert kis-stobai volt polgármestert, ki nejét arzenikkal megmérgezte, a törvényszék ma az esküdtek verdiktja alapján *halálra ítélte.*

— **Magyar név.** *Grünstein* Mór aradi illetőségű ugyanottani lakos vezetéknévének „Geszt”-re kért átváltoztatását a belügyminister megengedte.

— **Dohánylopás.** *Szemlakeről* telefonálja tudósítónk, hogy az éjjel *Sperhansl* Ferenc szemlakeről korcsmáros és kereskedő üzletébe betörték s onnan mintegy 20 korona értékű dohányt és szivart elloptak. A betörők a zsákmányt egy pécskai korcsmárosnak adták el. Az eddig még ismeretlen tettesek Pécskáról Arad felé vették utjokat s a pécskai csendőrség elfogatásuk céljából táviratilag lépett érintkezésbe az aradi rendőrség- és csendőrséggel.

— **Gyilkos pap.** *Rzymalov* cseh község véres eset színhelye volt tegnap. *Dzingelic* rzymalovi pap egy keresztelőn volt s ott úgy berugott, hogy a szintén jelenlevő csendőrparancsnok egy csendőrt adott mellé kíséretül, ne hogy baja történjék. Utközben a pap revolvért rántott elő s azzal a csendőrt minden ok nélkül *lelőtte.* A szerencsétlen ember rögtön kiszenvedett, a papot letartóztatták.

— **Négy és fél nap alatt Amerikába.** A *Times* jelentése szerint Londonban egy társulat alakult 72 millió korona alaptőkével azon célból, hogy oly gyors járatu hajókat rendeznek be, a melyek Londonból New-Jorkba négy és fél nap alatt fogják az utat megtenni.

— **Kossák József** csász. és kir. udvari fényképész *Templom*-utca 2. szám. Felvételeket eszközöl minden időben saját műtermében és házon kívül.

— **A vásári idegenek találkozó helye** és egyúttal kitűnő bevásárlási forrás: *Porter* Vilmos Nagy Aruháza a Szabadság-téren, 34 kirattal. Ezen aruház raktárai felölelik az összes szükségleti cikkeket! A Nagy Aruház ez időszert Arad legérdekesebb látványossága.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— A nagyérdemű közönség** b. figyelmébe ajánljuk a helybeli szolid és törekvő *Czigelbrier* Győző vaskereskedő céget vaskályhák, takaréktűzhelyek, konyhaedények, gazdasági cikkek és mindenemű szerszámok bevásárlása céljából.

— **x— A 400.000 korona főnyeremény** az osztálysorsjáték legutóbbi húzásánál a *Gäedicke* A. főgyűjtő által (Budapest Kossuth Lajos-utca 11.)

négy negyedben eladott 28916. számú sorsjegyre esett. A szerencse ezúttal jó kezébe hullott, a négy negyed sorsjegyből egy egy budapesti munkás csoportnak jutott, egy negyed egy fővárosinak, kettő pedig a vidékre lett eladva. Különösen a munkások között volt nagy az öröm, mikor a *Gäedicke* cég megbízottja az örömhirt és egyúttal a pénzt megvitte. A többi nyerőnek is kifizették már a nyereményt. Már harmadizben történik, hogy a nagy 400.000 koronás nyereményt a *Gäedicke* cég fizeti ki vevőinek és ezen szerencsés gyűjtőde a mostani főnyereménnyel már 10 millió nyereményt ért el.

Királyunk vendége.

(Az orosz nagyherceg elutazott.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 31.

Királyunk vendége, *Nikolajevics Mihály* nagyherceg, az orosz cár nagybátyja, két napi itt időzés után, ma reggel nyolc órakor elutazott Budapestről. A nyugati pályaudvar környékén nagy sokaság gyűlt össze és a rendfentartásáról *Kolossa* felügyelő vezetésével nagy számú lovas- és gyalogrendőr gondoskodott. A Perronon csupán a vasuti tisztviselők és a sajtó képviselői foglaltak helyet.

A király ma reggel 7 órakor megjelent magas vendégénél a Bristol-szállóban, a hol a nagyherceg osztrák-magyar ezredesi egyenruhájában az előcsarnokban várta és felkísérte lakosztályába. A király és a nagyherceg husz percet töltött együtt bizalmas beszélgetésben.

Fél 8-kor a király és a nagyherceg kíséretével udvari kocsira ült és kihajtatott a nyugati pályaudvarra. Utközben a sokaság mindenütt lelkesen éljenezte a királyt és a fejedelmi vendéget. A király rendes tábornoki egyenruhájában volt, míg a nagyherceg osztrák-magyar ezredesi ruhájában kelt utra.

A király kíséretében volt gróf *Paar* Ede főhadsegéd és báró *Apor* szárnysegéd, míg a nagyherceget *Vinspeare* és gróf *Tolsztoj* hadosztály-tábornok, *Chirinszki-Chimatov* herceg szárnysegéd és dr. *Zander* udvari orvos kísérték. Ezenkívül ott volt *Lwow* herceg budapesti orosz főkonzul.

A vasut részéről *Ludvigh* Gyula főrendiházi tag, a magyar államvasutak elnök-igazgatója, *Décsey* Lajos üzletvezető, *Daróczy* állomásközi s a hálókocsi társaság részéről *Gerenday* László főfelügyelő és *Galla* felügyelő. Az udvari váróterem előtt várakozott a rendes bécsi gyorsvonat, melynek első szakaszában volt a hálókocsi társaság pompás szalonkocsija, ugyanaz, a melyen a nagyherceg ideérkezett.

Ludvigh elnök-igazgató pár perccel nyolc óra előtt az udvari váróterembe ment és ő felségének jelezte az indulást. A király a szalonkocsiig kísérte vendégét. A király és a nagyherceg háromszor megölelte és megcsókolta egymást. Majd ő felsége a kíséret tagjaitól vett szives bucsut.

Mihály nagyherceg beszállott a kocsiba és az ajtóban maradt királyuknak szalutálva mindaddig, míg a vonat ki nem robogott a pályaházból. A király a közönség éljenezése közben hajtatott vissza a budai várba. A nagyherceg egyenesen Bécsbe utazott, a hol megpihent, de még este 10 órakor tovább utazott: *Drezdába.*

A nagyherceg elutazása előtt *Illits* Józsefnek, a Bristol-szálló igazgatójának értékes mellűt ajándékozott, a melyen gyémántokból van kirakva a nagyherceg nevének kezdőbetűje.

KÖZGAZDASÁG ES KOZLÉS

Budapesti áru- és értékt.

— Az Aradi Közlöny távirati ber 31.

Déltől zsd e. Buzakinálát mérőült forga-
Nyugodt irányzat mellett 38,000 méterbonanemek
lomba, 2 1/2 fillérrel drágább áron. p.
kedvezők, zab 5 fillérrel drágább. Idő

Zárul 12 órakor

Buza októberre	8.48
Buza 1902. áprilisa	7.24
Rozs októberre	7.49
Rozs 1902. áprilisa	5.29—5.30
Zab októberre	
Zab 1902. áprilisa	
Tengeri szeptemberre	
Tengeri 1902. májusra	

Zárul 5 ór

Buza októberre	8.44—8.45
Buza 1902. áprilisa	7.20—7.21
Rozs októberre	7.40—7.41
Rozs 1902. áprilisa	5.26—5.27
Zab októberre	11.70—11.80
Zab 1902. áprilisa	
Tengeri szeptemberre	
Tengeri 1902. májusra	

Zárul	korona
Osztrák hitelrészvény	618.50
Magyar hitelrészvény	634.—
Leszámitolóbank részvény	409.—
Rima-Murányi vasúti részvény	427.50
Osztrák-magyar vasúti részvény	622.75
Közuti vasút részvény	557.—
Városi villamos	280.—

Szület.

Október 31. —

Mal jegyzései: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 korona, kicsiny hordó nélkül, per 100 korona fogyasztási adót.
Száritott m: 12-80—13— korona mmásánként

Budapesti bányai sertéskereskedelem.

— Október 31. —

Magyar örendü: Oreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban — fillérig. Oreg közép páronként 300-400 kilogramm sulyban 92—93 fillérig. Fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 91—92 fillérig. Fiatal közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 91—92 fillérig. Fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogramm felül sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogramm felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként 200 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. Romániai: Nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogramm felül sulyban — fillérig. Könnyű páronként 200 kilogramm terjedő sulyban — fillérig. zerial: Nehéz páronként 280 kilogramm felül sulyban 88—90 érig. Közép páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban 84—86 fillérig. Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vorandó le. A sertések vételárából a vevő javára 40/o vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (élt) sulya vétetik irányadóknak.

Sertéslelésez. Október 28. napján volt készlet 89,830 darab, október 29. napján felhajtattott 647 darab, október 29. napján elszállítottott 605 darab, október 30. napján maradt készletben 38,872 darab. Üzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktzsdén.

Budapest, október 31.

Magyar aranyáradék 40/o	118.60
Magyar koronájaradék 40/o	92.95
Magyar arany 41/20/o	121.25
Magyar ezüst 41/20/o	100.25
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	93.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.15
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	178.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	144.—
Osztrák papírjaradék	98.20
Osztrák jaradék ezüst	98.05
Osztrák jaradék arany	118.90
Koronájaradék	95.25
1860-iki államsorsjegyek	138.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1000.—
Magyar hitelbank részvény	634.—
Osztrák hitelbank részvény	618.50
Osztrák-magyar államvasut	622.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.04
Német birodalmi márika	117.17

Kerpel Izsó

kölsöndönyvtárába

a következő

ujdonságok és pótlások érkeztek.

Beniczkyé: Minden áron, Hanna, Az első nyom, *Ohnet:* A könnyűvérűek, Szomorj: Párisi mesék, *Lermina:* V. A., *Márkus:* A kis Magda, *Bernard:* A koros hölgy, *Eötvs Károly:* Emlékezősek, Nagy alakok, Szabados: Leányok, asszonyok, *Gorkij:* Csudra Makar, *Turgenieff:* Füst, Lie: Az elátkozott, *Bródy:* Árva leányok, *Sirven:* Két férj, *Braddon:* Honora titka, *Rákosy:* A bujtogatók, *Verga:* D'Arce kapitány, *Philips:* A szépség győzelmé, *Matters:* A tükörből, *Crawford:* A király gyermekei, *Suvorin:* Századvégi szerelem, *France A:* A vörös lilium, *Prévost:* Laura hugom, *Crocker:* Két férfi, Két ur szolgálja, *Bourget:* A különc, *Barilli:* Doderó kapitány, *Vértesi:* A szerencse fia, *Montépin:* Szöke boszorkány, *Göre G.:* Bolygás az világban, *Mirbeau:* A szobalány naplója, *Marlitt:* Tizenkét apostol, *Ford:* Két házasság, *Carlyl:* A francia forradalom, *Serao:* Aranyborjú, *Utolsó napsugár,* *Bacot:* A titokteljes nő, *Mayer:* Onceses, *Bánfi:* A barlang titka, *Baróti:* Bandi, *K. Nagy S.:* A 101-ik árva, *Vaszkó:* Küzdelem a létért, *Gaal:* A pinceszoba, *Tábori:* Mátyás ifjusága, *Tutsek:* Evike vándorlásai, *Alcott:* A kis rózsza stb.

Németben: *Kremnitz:* Sein Brief, *Spatzgen:* Des Amerikaners Wort, *Plain air,* *Steinatt:* Tausendschön, *Tinseau:* Versiegeite Lippen, *Wachenhusen:* Gesch. e. Schönheit, *Der Backfisch,* *Der Anekdotenfreund,* *Spielbag:* Prob. *Naturen,* *Marsch:* Die Todtenhand, *Bülöw:* Im Hessianing, *Schubin:* Grfin Erika, *Fokt:* Der Postillion, *Braddon:* In Acht u. Bann, *Wolzogen:* Die Kinder der Excel, *Wood:* Auf d. Fährte, *Voss:* Kinder des Südens, *Psyche,* *Sienkievic:* Hanna, *Reade E.:* Einfach Herz, *Philips:* Wie in einen S. iegel, *Mariot:* Caritas, *Multatuli:* Hewelaar, *Die Abenth,* d. kl. *Walter,* *Mirbeau:* Tagebuch v. Kammerjungfer, *D. Garten der Qualen,* *Proel:* Leute v. Heute, *Sacher M.:* Entre-nous, *Wolzogen:* Die arme Sündenlerin, *Kaviar-Kalender,* *Heimburg:* Hilgendorf, *Amynor:* Persiens Streitleben, *Sienkievic:* D. Urtheil d. Zeus, *Garborg:* Bei Mama, *Schubin:* Oesterreich, *Oertzen:* Glückl. Hand, *Hamsun Knut:* Victoria, *Ifjusági iratok:* Klement, *Rhoden,* *Helm stb.-töl.*

Francziában: *Daudet:* L'immortel, *Gyp:* La paix, *Les bons Docteurs,* *Petit bleu,* *Professionel lover,* *Cos bons Normands,* *Prévost:* L'heureux ménage, *Hire:* Maitresse de roy, *Monteufaud:* La chaire, *Ormeuil:* Le boudoir, *Viollis:* La recompense, *Feuilleil:* L'histoire d'une Parisienne, *Ivel:* Demi-Femme, *Delaclos:* Les liaisons, *Anatole France:* Le mannequin, *Mendés:* Hist. d'amour, etc. *dark,* *The blach robe,* *Mary:* Gaskell: *Cousin Phillis.* *A hidden terror,* stb.

Angolban: *Ouida:* Bimbi, *Collins:* After **Kölsöndij: 1 óra 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.**
A kölsöndij a tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.
A könyvek ujak és tiszták.
Az összes pótljegyzékek megjelentek és ingyen kaphatók.

NAPIREND.

November 1. Péntek. Róm. kath. naptár: Mindenszentek ünnepe. — Protestáns naptár: Mindenszentek ünnepe. — Görög-keleti naptár (október 19.): Joel prófeta. — A nap két 6 óra 30 perckor, nyugszik 4 óra 25 perckor. — A hold két 9 óra 9 perckor, nyugszik délután.
November 2. Szombat. Róm. kath. naptár: Halottak napja. — Protestáns naptár: Halottak napja. — Izraelita naptár: Sabbat, Vajere. — Görög-keleti naptár (október 20.): Artémusz. — A nap két 6 óra 32 perckor, nyugszik 4 óra 23 perckor. — A hold két 10 óra 19 perckor, nyugszik 0 óra 10 perckor.
Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 764.7 milliméter, délután 2 órakor 765.3 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 6.3, délután 2 órakor C° + 10.9. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor BN. 3, délután 2 órakor N. 6. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor félderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.
Időjelzés. A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, hűvös, éjjeli fagy.

Szabadságsejrel emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület 1-es emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 11 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.
Kölsöny-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 1/2—12 1/2 óráig, kedden, csütörtökön és pénteken délután 11 1/2—2 1/2 óráig, vasár- és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklye-muzeum helyisége mellett ülés-terem.
November 3. Geyer Steffike hangversenye délután 4 1/2 órakor (Fehér Kereszt.) — Az aradvidéki kisednevelők körének közgyűlése délelőtt 10 órakor (Kasza-utca.)
November 3—4. Az aradvidéki tanítóegyesület közgyűlése.
November 5. Az aradi atletikai-klub közgyűlése este 6 órakor (Millennium külön terem.)
November 9. Megye bizottsági-tagok választása. — Az aradi székely-otthon háziestélye (Vadember.)
November 10. Az aradi alkalmazottak takaréks. segély- és hiteligyletének alakuló közgyűlése délután 3 órakor (Városház.)
November 17. Törvényhatósági bizottsági-tagok választása.
November 28. Burmester Willy hangversenye délután 4 1/2 órakor (Fehér Kereszt.)

REGÉNY-CSARNOK.

A karvalyok vére.

— Regény két kötetben. —
Írta: **Theuriet André.** (35)
(Folytatás.)

— Atyám! — mondá Etienne, atyja s az ajtó közé állva — ne ez legyen utolsó szava! ... Legyen oly nagylelkű, igazságos, embéres, a milyennek régóta hiszem. — Ha bármi érzülettel viseltetik irántam, ne menjen így el! — Ne üzzön a kétségbeesésbe hajthatatlansága által! ... Mindig tiszteltem önt csodálattal s gyengédséggel voltam eltelve ön iránt, ne szakítsa szét egyszavával a köteleket, mely bennünket összefűz ... Ha szívem mélyében olvashatna láthatna, hogy mennyit szenvedek pillanatban ... Igérem, hogy minden örömet, minden álmomat önnek szentelem, de ön is mondjon le nehezteleséről értem ... Kérlek, kiáltott az egykori családias tegezést használva, s kezeit megragadva, légy jó! ... Családi életünk egykori bensőségre, házad nyugalmára s szerencséjére, anyám nevére kérek!

Etienne kérései oly kétségbeesettek, oly sürgetők voltak, mintha a tárgyak sötét mélyébe, mintha a bankár szobáját díszítő bútorok belső állagába akartak volna hatolni. Ez ócska dolgozószoba, mely tizenöt év óta annyi szívizsgálgató könyörgést hallott, még ilyenek nem volt tanuja. A szavak oly meggyőzőleg áradtak a fiatal Mangars ajkáról, hogy a szikiákat is megindíthaták volna. A falak foszladozó papírszönyege s gipsztörmelék-bevonata bizonyára hosszú időre megtelített velök. Az ócska függöny ráncába szedte be, s az ingaórának repedt-hangu ütésében bizonyára sokáig fog még rezegni a fiatal Mangars esdeklése. Egy pillanatra mintha Mangars szigorú vonásaiba is behatolt volna, e sziklatermészet, a mint fiának égető érintését érezte, fölmelegedni s meglágyulni látszott, s mintha az üzletember erdős búrokjá alatt valami atyai dobogott volna. Hanem a pénzforgató másképp értette az atyai szeretetet, s ez nem engedte meg, hogy olyan felindulásra ragadtassa magát mit gyengeségnek hitt. Mangarsné neve, a mint Etienne ártatlanul kimondotta, mosolyt csalt ajkaira, ezzel azonban vége volt, a gyengeség elpárolgott; Simon Mangars visszanyerte egész szilárdságát, egész merevségét, s megfogta a visszahuzódó Etienne kezét:

— Oktaian beszéd! mondá, nekem meg nincs vesztetni való időm ... Jó napot!

Elhatározással nyomta fejébe kalapját. kikerülte fiát, s kiosont az iroda-fülké ajtaján.

Heves léptei végig hangzottak a lépcsőn. Elment, s egészen jól érezte magát, hogy e kellemetlen helyzetből oly könnyű szerrel kimenekülhetett, s nem is gondolt arra, hogy mögötte, hol Etienne maradt, a szoba félhomályában valami csendesén összeomlott. Míg a régi kőműves kiment, büszkeséggel eltelve, hogy az ő akarata győzött, a családi boldogság épülete, melynek emelésén oly sokáig munkálkodott, egyszerre örökre összeomlott, omladozó alá temetve egyetlen fiának iránta tanu-

sített becsülését, tiszteletét, szeretetét; azon egyetlen fiának, kinek részére mindenféle eszközökkel felkészült vagyont gyűjtött; s a romok helyén áthághatatlan mélység tántogott az atya és fia közt.

Ugyanezen Desroches Teréz készületeket tett az utazásra. A törvény embereinek nem volt vesztetni való idejük, s alig hogy a doktor meneküléséről értesültek, parancs adatott ki Desroches javainak zár alá vételére. Sourdeval elnök akkor Terézhez sietett, s felajánlta neki, hogy magával viszi Palatrisbe, de a fiatal leány ezt visszautasította, s ábbeli szándékát fejezte ki, hogy haladék nélkül nevelőatyjához fog visszavonulni. Az elnök magára hagyta. Bár állásától nem volt elmozdítható, féltette nyugalmát, s olyan időben, mikor azokat, kik a republikánusoknak menhelyet adnak, a kormány ellenségei gyanánt tekintették, úgy találta, hogy már elég veszélynek tette ki magát pajtása, Desroches miatt.

Mikor Teréz magára maradt, szolgáját máhájával a postahivatalba küldte. A poitiersi postakocsi már hajnalban elindult, s a fiatal leány egy napig sem akart Saint-Clémentinben maradni. Sokkal szegényebb volt, hogyszem külön kocsit fogadhatott volna, s így elhatározta, hogy gyalog fog menni a két lieunyire fekvő Maisons-Biaucheig, hova az angoulemei postakocsi estére volt megérkezendő. Nyakára egy shaiolt tett, karjára kis táskát fűzött, melyben kevés fehérnemű s ruha volt, s Dache-tól követve örökre elhagyta a XIII Lajos-utcai lakását.

Egy mellék ösvényen a niorti utra tért. Az eső permetezett s mögötte Saint-Clémentin a ködbe tűnt el. Átfázva, nedves szemekkel, forrongó szívvel hatolt keresztül Teréz a ködös vidéken, a széles uton, mely azok használatára van hagyva, kiknek nincs házi tüzhelyük, s kik család nélkül bolyonganak valami bizonytalan nyugvóhely felé. A két sor szilfa közt már több szerencsétlen is ment előtte: — csavargók, anyátlan gyermekek, munkát nem kapó munkások; — talán éppen Desroches doktor is e sáros országuton bolyongott, mikor a falvakat elkerülteben december 2-ikának csendőreit vélte hallani utána ügetni!... A köd mind sűrűbb, az eső mind hevesebb lett.

Teréz összevonta, keblén átázott kendőjét s olyan elveszettnek érezte magát e félhomályos és pusztas tájon. Ott hol, a niorti és bordeauxi ut egymást keresztezi, táskáját egy utmutatóra tette, s halgatózott. Dache egyszerre csak ugatni kezdett, s a fiatal leány az esős homályban a diligence csengtyűjét hallotta, mely őt messze viszi Saint-Clémentintől.

(Polytatása következik.)

Városi színház.

Pénteken, 1901. évi november hó 1-én:

Bérletszűnet. Bérletszűnet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árkakkal:

A molnár és gyermeke.

Népdráma 5 szakaszban. Írta: Raupach. Ujjonnan átdolgozta: Lukácsy Sándor.

SZEMÉLYEK:

Reinhold . . . Mezei Péter.	Konrad, fia . . . Palágyi L.
Mária, leánya . . . Menszáros M.	Reimann . . . Boda Ferenc.
Kunigunda . . . Kalocsa R.	Holczer János . . . Penyéri Mór.
Ewald . . . Réti István.	Veronika . . . Komlósy I.
Brüningné . . . Tolnainé.	Solcz Jakab . . . Nemes S.

Kezdete 3 és fél órakor.

Bérlet 32. sz. Páros.

Este 7 órakor, rendes árkakkal:

San-Toy.

Kínai daljáték 3 felvonásban. Írták: Eduard Morton, Harry Greenbank és Adrian Rossi. Zenéjét szerette: Sidney Jones. Fordították: Makay Emil és Fáy J. Béla.

SZEMÉLYEK:

A császár . . . Szabó L.	Tucker . . . Nemes S.
Sir George . . . Réti István.	Nau, rizsárús . . . Szamosi L.
Robbie, fia . . . Arkossy V.	Jung-Si . . . Garai Ilona.
Poppie, leánya . . . Mátyai A.	Hu-Ju . . . Billik Emma.
Dudley . . . Haidt Margit.	Miss Pxi . . . Beresdi B.
Jen-Ho . . . Giréth K.	Angol hölgy . . . Kalocsa R.
San-Toy . . . Felhő Rozsi.	Fu-Hop . . . Boda Ferenc.
Csu-Li . . . Polgár S.	Vun-Lung . . . Tolnainé.

Kezdete 7 órakor.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi október hó 1-től.)

ARADROL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felé érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtti 11.51
Személysz. tv. d. u. 3.56	Személyvonat d. n. 3.55
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szmv. Szolnokról este 8.50
Erdély felé:	Erdély felé:
Személyvonat reggel 6.35	Soborjánról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Személyvonat d. e. 10.50
Soborsinig délután 2.04	Radnáról délután 2.38
Személyvonat d. u. 4.30	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.23	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felé:
Személyvonat reggel 6.20	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.33
Szeged felé:	Szeged felé:
Vegyesvonat reggel 7.12	Személyvonat reggel 8.38
Személyvonat d. u. 4.09	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felé:
Személyvonat reggel 6.25	Borosszécsről szv. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Borosszécsig szv. du. 5.20	Személyvonat este 8.58

Lakás-változás.

Dr. Polonyi Jenő,

orvos,

lakását

Salacz-utca I-ső szám II-ik emelet
helyezte át. 1458

Üzletváltoztatás.

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a József főherceg-uton volt

festékraktáramat

a mai nappal

Boros Beni-tér 6. szám alá
(a Széchenyi gőzmalommal szemben)

helyeztem át.

Midőn kérem a n. é. közönség további b. pártfogását is, maradtam kész tisztelettel
Arad, 1901. okt. 26.

alázatos szolgálója

Braun N. Antal.

ALAPITTATOTT 1850.

DITMAR R. Budapest

os. és kir. udv. szállító

Legújabb szerkezetű, szabályozott villamos szalon, ebédlő, kávéház és vendéglő

csillárai

Gebhar J. és Fia

és

Aradon, Andrássy-tér 16.

kapható.

Ugyanott nagyválaszték kapható: ebédlő, tea, kávé és mocca-készletből. — Minden egyéb az üveg-, porcellán- és lámpa-szakmába vágó használati- és dísz-tárgyakból.

Legújabb!

„Kaiser“ zinn-dények.

Christofle ezüst evőeszközök.

Berndorf alpacaruk.

Telefon-szám: 211

437

Divat- és kelengye-árúház.

Deutsch Testvérek,

ARAD.

Külön

nagyobbított
Szőnyegosztály:

Smyrna-szőnyeg.

Argentan-szőnyeg.

Axminster-szőnyeg.

Velvet-szőnyeg.

Tapestry-szőnyeg.

Kidderminster-szőnyeg.

Hollandi-szőnyeg.

Juta-szőnyeg.

Ágy- és fal-szőnyeg.

Peluche-függöny.

Szövet-függöny.

Csipke-függöny.

Ágy- és asztalterítők.

Flanell- és utazó takarók.

Lópokróe.

Legnagyobb választék.

Divat- és kelengye-árúház.

Deutsch Testvérek,

ARAD.

Raktárak: Bécs, Temesvár, Lugos,
Karánsebes, Datta.

Városi és megyei
telephon 150. sz.

Ifj. Czeiler István

Városi és megyei
telephon 150. sz.

fa-árak gyára Aradon, Pöltenberg Ernő utca 7., 8., 9. sz.

I. Gőzfűrészek árak:

Deszkák, padlók és gerendák
tölgy, bükk, dió stb. kemény-
fa nemekből 5 mm. vastagságtól
feljebb.

**Méret szerinti megren-
deléseket is elfogadok.**

Mindenemű keményfa rönköket veszek.

II. Épület asztalosság:

Ajtók, ablakok, padozat
és **parkett** gyors és nagybani
gyártása.

Különlegesség saját gyárt-
mányu **gördülő ablak faredő-
nyökben** (rolók).

**Portallé és modern bolt-
berendezések gyára** stb.

III. Gépeken való fakidolgozások, u. m.:

Fűrészelés (gerenda, palló s
deszka vágások; valamint **kanya-
ritások** (schweifolás, decoupirozás)
gyalulás (egyengetés és vastagság-
ból) **hornyolás** (kelelés) **furás,**
vésés és csapolás olcsó árban
darab vagy munka-óra szerint szá-
mitva. 1173

Cserépszáritó keretek raktáron.

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villanyos oszongó
berendezési intézet.

Deák Ferencz-utca 42.

Nagy javító-műhely!

Mindenemű
kerékpárok és varrógépek
kedvező fizetési feltételek mellett
kaphatók. 568

Ha hull a haja!
használjon

Kossuth-féle haj-essentiát

(T. Capillarum)
biztos szer a hajhullás és fejkorpa ellen,
kitűnő haj-ápoló szer.

Ára 4 korona.

Kapható a megváltóhoz elszámtalt gyógyszer-
árban. 918

M.-BADNAN.

Pártoljuk a helyi ipart!

Saját készítményű legújabb divatu

Őszi és téli férfi-kalapok

nagy raktára
Bittenbinder Konrád

kalap-üzlet
Aradon, Deák Ferencz-u. sarkán. (Első aradi takarékpénztár-épület.)

Elfogad az őszi és téli idényre
férfi-, női- és gyermek-kalapok

teljes átalakítását a legújabb divat szerint.

Tisztítás és festés minden divatszínre elfogadtatik.

Női kalapok izésses feldiszlítését jutányos áron.

Kész leánygyermek kalapok jutányos áron kaphatók. — Csillinder-vasalás azonnal eszközöltetik.

Legújabb női kalapok feldiszlítve 1 frt 20 krtól feljebb.

Flu-gyermek kalapok minden színben 65 krtól feljebb.

Kocsi kalapok mindig raktáron. 1245

Bor- és pálinkaszűrők mindig raktáron vannak.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

A nméltóságú belügyminiszterium 81945/1901. sz. rende-
lével engedélyezett

Sanatórium és Hidegvizgyógyintézet

egész Délmagyarországon az egyedüli jogosított gyógyintézet,
mely télen-nyáron nyitva van, állandó orvosi felügyelet alatt
áll, bejáró s belakó betegek gyógyítását elfogadja. A betegek
bármely orvos tanácsát vehetik igénybe.

Gyógyeszközök:

Villamfényfürdők: rheuma, kőszvény, elhízottság, ideg-
zsabák (neuralgia), vesebajok, vérbe-
tegségek, fémmérgezések gyógyítására. E fürdők szív-
baj mellett is használhatók. 15 fürdő 15 frt.

Hidegvizgyógyfürdők: egészségesek edzésére, felüdi-
lésére, idegbetegek, vérszegé-
nyek, tüdőbetegek, ideges gyomor s bélbántalmak, álmatlan-
lanság, fejfájások gyógyítására. 15 fürdő 6 frt. Havibérlet 10 frt.

Szénsavas fürdők: Szívbillentyű bajok, nőbajok, ideg-
gyengeség gyógyítására. 15 fürdő 18 frt.

Moor fürdők: nőbajok, rheuma, idegzsabák, ízület merev-
ségek gyógyítására. 15 fürdő 16 frt.

Villany viz-fürdők: idegesség, idegfájdalmak, ideggyen-
geség gyógyítására. 15 fürdő 15 frt.

Inhalatiók (Belégzések) soole vagy fenyő kivonattal.
Reichenhall, Gleichenberg
mintára, tüdő s gőgeburatok ellen. 15 jegy 9 frt.

Svédgyógytorna: Hátgörbülések, ízületmerevségek gyó-
gyítására; sápadt gyöngye gyermekek
edzésére. Havonta 15 frttől feljebb az eset súlyossága szerint.

Massage: ízületbajok, vérszegénység, elhízottság, általános
gyöngyeség gyógyítására. 15 massage 6 frt.

Villanyos massage: idegesség, idegfájdalmak, gyenge
emésztőképesség gyógyítására. 15
jegy 12 frt.

Villanyozás galvan és faradicus árammal. — Benu-
lakó betegek bár-
melyik orvos tanácsát vehetik igénybe. — Szoba (világítás,
fűtés, kiszolgálás) s ellátás 85 frt havonta.

Vezető orvos:

Dr. HECET, ARAD, Zrinyi-utca 3. sz.

Telefon 270.

ARADI CZIPÉSZEK TERMELŐ SZÖVETKEZETE

Telefon 474.

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Telefon 474.

Egyedül a maga nemében, csakis saját készítményű

női- és férfi-czipők, gyermek és leányka-topánkák,

komót és más czipőneműeket tart raktáron, vagy készít megrendelés után.

Nem gyári munka, de azért olcsóbb és jobb. — Különféle lakkok és cremek raktáron. — Készhez tetszés szerinti időben választék küldetik.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

1442

Nagy választék fiu- és gyermek-ruhákban.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

Hazai angol és francia gyapjuszövetek
nagy raktára

Mértékszerinti rendelések

férfi-szabó

Aradon, Vörösmarty-utca 1. szám.

saját műhelyemben készíttetnek a legújabb divat szerint, kifogástalan csinos kivitelben.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák, felső- és télikabátok, ulsterek, bundák és köpenyek.

1145

Készlet állandóan mindenféle szörme-árakban.

Katonai, egyenruhák magyar diszruhák!

Pontos kiszolgálás!

Intányos árak!

Eladó ház.

Az Aranykéz-utca végén, az Ilona utca 2. sz. még 15 évig adómentes új ház és a Közép-utca 17/a sz. szintén 15 évig adómentes új ház, közbe jött akadályok miatt, kedvező vételár mellett, olcsó áron eladó. Mindegyik ház két-két lakásból áll, hozzá szép udvar és kert. — Bővebbet ugyanott a háztulajdonosnál, az Ilona-utcai 2. sz. háznál. 1471

Telefon 139. szám.

A fűtési idény beálltával minden rendszerű

kályhákat

fa-, kőszén és coaks fűtésre,

ugyszinte tüzi-eszközöket, kemence előtéteteket, kályha ellenzőket, fa-kosarakat, szénttartókat stb. a legegyszerűbb kivitelűtől a legdiszesebbig nagy választékban s legjutányosabb áron ajánl

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése

nagyban és kicsinyben

Aradon, Andrásy-tér 14. sz.

(Hermann-palota).

Rajzkönyvvel kályháról kívánatra készséggel szolgálunk. 1469

JEGYZÉKE az

50,000 nyereménynek.

Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona

A nyeremények részletek között a következők:

Korona

1	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
1	80000
1	70000
2	60000
1	40000
3	30000
1	25000
7	20000
8	15000
31	10000
67	5000
8	3000
433	2000
763	1000
1238	500
90	300
31700	200
3900	170
4900	130
50	100
3900	80
2900	40

50,000 összesen 13.160,000

Az összes nyeremények 5 hónap alatt kisorsoltatnak és

Kézpénzben fizetendő

Kiváló szerencse

TÖRÖK-nél.

Nagyon sokan szerencsések lettek általunk. Öt és fél millió koronánál többet nyertek nálunk nagyrabecsült vevőink.

Az egész világ legesélydusabb sorsjátéka a mi n. kir. szab. osztálysorsjátékunk, mely nemsokára újból kezdetét veszi.

100,000 sorsjegy 50,000

pénznyereménnyel sorsoltatik ki, tehát az összes sorsjegyek fele nyer a mellékelt sorsolási jegyzék kimutatása szerint.

5 hónap alatt összesen Tizenhárom millió 160,000 koronát, egy hatalmas összeget sorsolnak ki. Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétei a következők:

egy nyolczad (1/8) frt	— .75	vagyis	1.50	korona
egy negyed (1/4)	1.50		3.—	
egy fél (1/2)	3.—		6.—	
egy egész (1)	6.—		12.—	

A sorsjegyeket utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk, tekintettel arra, hogy a nyereményhúzások már november hó 21. és 22-én lesznek, azonnal, de legkésőbb

f. év november hó 21-ig

bizalommal hozzánk küldeni.

Török A. és Tarsa

bankház

Budapest,

Hazánk legnagyobb detail osztálysorsjáték üzlete.

Főáruhánk osztálysorsjáték osztályai:

1. V., Váci-körút 4/a.
2. Múzeum-körút II.
3. Erzsébet-körút 54.

Rendelőlevél levágando. Török A. és Tarsa bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. n. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni. 250

Az összeget korona összegben (utánvétellel kérem postautalvánnyal küldöm. A nemteljesített sorsjegyekben (bélyegekből) töröndé.

Pontos ezim: _____

A „Tengwall“ okm. és levél rendezők gyári raktára.

A Shagen-féle tartósági tollak (egyszeri bemártással egy egész oldal írható) főraktára.

Író-, levél- és rajspapírok és levélborítékok nagy raktára.

Dizslevél-papírok, Képes levelező-lapok óriási választéka.

Levelezőlap albumok sat.

Író-gépekhez festékszalagok, Stenoil-azín és Mimeograph papír és festék.

Hektográfiai anyag és téntha.

Másoló szikkek és sajtók gyári árakban.

BLOCH E.

papírkereskedése, könyvnyomdája

és

1105 **lényképészeti cikkek raktára.**

Ujítás a lakások tisztításánál!

Telefon 278.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy hosszú kísérletezés után oly szerrel és eszközzel rendelkezem, hogy teljes megbízhatóság és jótállás mellett a lakások

tökéletes féregmentessé tételét elvállalom.

Teljesíték mindennemű díszes és egyszerűbb

szoba-kárpitozást

és a menyések gipszútánzatu (dombormű) díszítését,

szobák, termek stb. festését

a legegyszerűbbtől a legmagasabb igényeknek megfelelő legdíszesebb kivitelig és mindennemű mázolásai és fénymázolásai munkálatokat a legalapossabb kivitelben, a lehető legjűlányosabb árak mellett.

A n. é. közönség becses megbízását kérve

Kiváló tisztelettel

GLÜCK JÓZSEF,

szobafestő és mázó 1459

ARAD, József főherceg-ut 7. sz. — Telefon 278.

Lakások féregmentessé tételé jótállás mellett.

Lakások féregmentessé tételé jótállás mellett.

Szenzációs találmány!

Aki ékszereit, arany, ezüst vagy kinaezüst díszítárgyait mindig **tisztán és új állapotban akarja tartani**, használja az új találmányu és elsőrangu ékszer- és ezüstgyárosok által kipróbált és kitűnőnek talált tisztító szert.

„RADIKÁLIS.“

Ezen tisztítószer higanymentes, kemikailag feloldott **szinezüst**. Az arany és ezüsttárgyakat feltűnően szépre varázsolja, a kinaezüst tárgyakat pedig minden tisztításnál egy új ezüstréteggel látja el. — Miatán kezelése nagyon egyszerű, legjobban ajánlható minden jó háziasszonynak, valamint vendéglős és kávéosoknak.

Egyedüli raktár Arad és Aradmegye részére:

GELLER I.

1885

ékszerész

Arad, Andrassy-tér 14.

Mintaüvegek á 70 fillér és 1 kor.

Morgenstern Gyula

fogászati műtermét

Salacz Gyula-utca

7. szám alá 1429

helyezte át.

Csak 5 korona

4 és 1/2 kiló finom illatos **toilette szappan**, ameddig a készlet tart, a melyek a préselésnél kissé megsérültek. Az elküldés naponként utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése ellenében történik.

1337

A. Feith,

Wien, V/2. Matzleinsdorferstrasse 76.

Női-kalap divatüzlet átvétel.

Nagyérdemű hölgyközönség!

Van szerencsénk a helybeli és vidéki hölgyközönség nagybecsű tudomására hozni, hogy a rég óta fennálló, legjobb hírnévnek örvendő elsőrangú Lux Jozefa tulajdonát képezett

Női-kalap divattermet

Andrassy-tér 22. sz. alatt

átvettük és azt LUX JOZEFA utóda cég alatt tovább vezetni fogjuk.

Támaszkodva számos éven át e téren szerzett tapasztalatainkra, valamint az eddig irányunkban tanúsított jóindulatu pártfogásba, reméljük, hogy új üzletünkben is nagybecsű támogatására számíthatunk.

Készítünk és raktáron tartunk mindennemű párisi és bécsi modellek szerint készült **női kalapokat.**

Elvállalunk **tollfestéseket, kalapfestéseket, formálásokat, átalakításokat** valamint mindennemű **javitásokat.**

Gyászkalapok

legjűlányosabb áron pontosan készíttetnek.

A nagyérdemű hölgyközönség becses pártfogását továbbra is kéri

Tisztelettel

1978

KOCH RÓZA és TÁRSA.

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon első díjakkal kitüntetett szepítőszer a

Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Bámulatos rövid idő alatt eltávolítja a szepít, májfoltot, bíbrosot, bőrvörösséget és mindennemű arisztisztáltanságot.

Használata által kismítja az arczon a ráncokat s ifju arczszínt, a bőrnek fehérséget, gyöngédséget és üdeséget kölcsönöz és így a szépség ápolásánál eddig utolérhetetlen hatásu.

A Hajós-féle Ibolya-crème nem zsíradék és ennek következtében nappal is használható

Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya-crème hatását nagyban emeli az ugyanazon szerekből készült és rendkívül kellemes illatu

Ibolya-crème szappan á 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Eau de Toilette de Hajós.) Ezen hygienicus mosóvíz az arcz, nyak, kark és kezeknek megkapó szépséget, fehérlilium és róza színeben tündöklő varázssá színt kölcsönöz. Egy üveg 50 kr.

A képzelhető legfinomabb és leggyöngédebb alkatrészekből álló, jól tapadó és teljesen ártalmatlan poudert az

IBOLYA-HÖLGYPOR

Ára 60 kr. Kapható fehér, róza és crème színben. Készítményeim a párisi és londoni hygienicus kiállításokon, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok hálaíratokkal elismerve!

Óvakodjunk hamisításoktól! Kapható a készítő és feltalálónál

Hajós Árpád

gyógyszerészi és gyógyvegyészeti laboratoriumában.

ARAD, Andrassy-tér 22. szám, a megyeházzal szemben és VOJTEK és WEISZ utaknál.

CSECSEMŐK TÁPLÁLÁSÁRA

az eddig ismert módok közül legjobb, legmegfelelőbb

a sterilizált tehén tej,

a mely szakértelemmel higgitva és jól sterilizálva az anyatejjel egyenértékűnek bizonyult.

Ilyen tejet készít aullított Intézet és azt oly alakban hozza forgalomba, hogy a szülőknél nagyon csekély fáradságába és költségébe kerül gyermeküknek biztos felnevelése.

Előírásokat, illetve az utasításokat pontosan betartva, ki van zárva a gyermeknek minden a tápanyagoktól származható betegsége.

Tájékoztatóul arra, hogy a Sterilizált gyermektej már eddig is mennyire bevált, közlésezzük az ide mellékelt nyilatkozatokat:

Hálás elismeréssel adózom Önöknek, megbecsülhetetlen sterilizált-tej készítményükért. Kis babám a mióta csak a világon van, fehat fél éve csak is azt kapja, a jóságától egész mondakör támadt. S nemcsak kinézése vasegészséges, hanem olyan vasegészségű is, hogy bár a gyógyszerirtól csak e y ajtó választja el, orvosságot még nem kapott soha.

Nem mulasztatom el, hogy steril gyermekjeüket jószágánál, elcsodágnál és könnyen kezelhetőségénél fogva minden szülőnek legelőszintben ne ajánlják.

Kitűnő Üzlettel *Tébor Gyula*, gyógyszerész, Arad-Gáj.

Az öök által szállított sterilizált gyermektejet kis fiam 14 napos korától a mai napig élvezte és ezennel is élvezni fogja. Nem mulasztatom el, hogy Önöknek készítőknak hálás köszönetemet ne nyilvánítsam údvös egészségügyi intézményükért.

A midőn ezt teszem, tudomásukra hozom azt is, hogy gyermekemet előbban és jobban felnevelni, másval nem lehetem volna képes.

Gyermekem teljesen egészséges és nagyon szépen fejlődik.

Tisztelettel *Tobakovics Emília*, épitész.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész

202

sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete
Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

A Rozsnyay-féle

Serail-arczkenőcs semmiféle ártalmas anyagot nem tartalmaz. Hatása meglepő és már rövid idő alatt mutatkozik. A

Serail-arczkenőcs

fehéríti az arcot, a bőrt gyengéddé, bársonyapintatuvá teszi. Egyszóval a

legjobb

készítmény, mely a bőr ápolására készül. Minden tisztálanságot eltávolít az arczról és mint

arcz-szépítő szer

páratlanul áll. Egy nagy tégely ára 1 kor. 40 fillér. Egy kis tégely ára 70 fillér. Hozzávaló szappan

a

Serail-szappan és az Epszappan, melyek a kenőcs hatását emelik. — Az egész

világon

el van terjedve és számos köszönő irat tanuskodik az általa elért hatásról.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

28849—1901.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a városunk közönsége által 13882/255—1899. szám alatt alkotott Arad sz. kir. város külhatárában fekvő föld-birtokok határainak megjelölésére vonatkozó szabályrendeletnek megfelelőleg eszközözendő határjelzésre a kitűzött határidőt a folyó év végéig meghosszabbítjuk.

Figyelmeztetjük egyben a föld-birtokosokat, hogy amennyiben a határjelzést a meghosszabbított határidőben sem eszközölnék, azt a költségükre fogjuk elrendelni és a költségeket közigazgatási uton behajtatni.

Arad, 1901. évi október hó 21.
A városi tanács.

Telefon 139. szám.

Ajánlunk igen t. vevőinknek első minőségű szagtalan

fűtő-köszenet

50 kilós zsákokban csomagolva, bérmentve házhoz szállítva

100 kiló 3 kor. 40 fill.

Allandóan raktáron tartunk

elsőrendű kovács-köszenet

és darabos 1470

bükk-faszemet is

50 kilós és 25 kilós zsákokban. Megrendelések pontos hazaszállítása végett felnap időt kérünk.

Kneffel Károly és Fia
vaskereskedése Aradon.

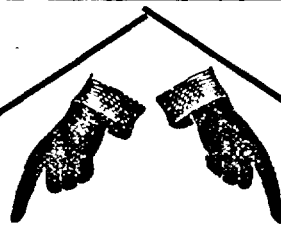
HOFFMANN SÁNDOR

ARAD, Színház-épület.

„A f e c s k é h e z”.

Hermelin flanellek meglepő
szép mintákban 45 kr.
Tennisflanellek
19 kr. métere.

Czérna barchett 19 kr.
legszebb színekben.
Gyönyörű mosó
bársonyok 85 kr.
métere.

M e g é r k e z t e k !

Legszebb és legújabb

őszii és téli ujdonságok

melegpő izléses kivitelben.

Hölgyflanelek

legbizarabb színekben csak 35 kr. méterje.

Szőnyegmaradékok

félárban óriási mennyiségben.

Bőrkeztük párja 1 korona

Városi és megyei telefon szám 10.

Jäger-féle alsó ruhák.

Fegyhazi harisnyák.

Télkabátok.

Nagy választékban

férfi-, fiu- és gyermekruhát

legolcsóbb árban lehet bevásárolni

KASSOWITZ FÜLÖP ruha-üzletében

Andrássy-tér 9. sz.

1476

Utazóbundák.

Öltönyök. Felöltők. Városi bunda. Havelok.

NAGY RAKTÁR TÉLI ÁRUKBAN.

GLESSINGER JÓZSEF

árúháza „a 2 rózsához“

FORRAY-UTCZA, (Guttman-ház.)

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Szemelvények:

Jó mosható Barkettek	16 krtól	feljebb
Jó mosható Tennis-flanel	18 "	
Jó mosható Hermelin-flanel	25 "	
Jó mosható szövött divat-barkett	24 "	
Jó mosható női szövetek	22 "	
6 személyre damaszt garnitúra	frt 2.70	feljebb
6 személyre kávé garnitúra	" 1.35	
3 darabból álló ágygarnitúra	" 2.80	
1 vég vászon 30 röl	" 3.50	
1 vég kanavász	" 3.25	

Továbbá:

Óriási nagy választék kurrens árukban u. m.: vászon, chiffon, kanavász és zephyrek. Továbbá jó mosó kretonok, festők, szövetek, szövött áruk. Asztalneműek, ágygarnitúrák és szőnyegek. Mindenféle fej- és zsebkendők és stb. e szakmába vágó-éziákek a legolcsóbb árban. 1474

NAGY RAKTÁR TÉLI ÁRUKBAN.

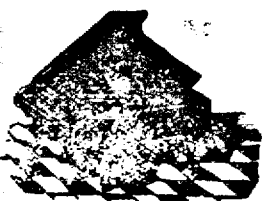
Az őszi vásár alkalmából
az erdélyi és bácskai iparú raktár
ajánl jutányos árak mellett
legjobb hazai gyártmányu
Brassói hosszuszőrű takaró pokróczokat,
Agy és íróasztal elé pokróczokat,
minden színben.
Mindennemű lópokróczok,
Ágytakaró pokróczok, Vasaló pokróczok,
Erdélyi szűr és nadrág posztók.
Gabona zsákok, Vizmentes ponyvák
és szalmazsákok.

Nagy raktár mindennemű tiszta bácskai kenderből készült kötélárúkbán, u. m.:

Hajó kötelek és pincze kötelek,	Hámistrángok, Kötőfékek,
Marha kötelek,	Ruhaszárító kötelek,
Varró spárgák,	stb. stb.

1466

Tiszta fonott lószőr paplan és matraczok.
A tisztelt vevőket a legjobb és legolcsóbb kiszolgálásról biztosítja az
Erdélyi és Bácskai iparú raktár
REICH B. KÁROLY FIA és TÁRSA
Andrássy-tér 6., Verbos-féle ház.

FAIX JAQUES

zongoraterem és zongora készítő műhelye

ARADON, Batthyányi-utca 35. sz. (saját házában.)

Vagyok bátor a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni, hogy számos éven át Bécsben működve, ott a zongorakészítés terén nyert tapasztalataim révén, ugyszintén jól szervezett **műhelyem** által azon helyzetben vagyok, hogy mindennemű

javitásokat

teljes jótállás mellett, lelkiismeretes, szakszerű kivitelben, ugyszintén

hangolásokat

pontosan eszközölök.

1466

Elsőrendű bécsi cégektől, ugy saját készítményű zongorákat folyton raktáron készletben tartok.

Egy ovadékképes
pénztárnoknő,
ki könyvelést, magyar és német levelezést is végez,
kiviteli üzletben
azonnali felvételre 1479
kerestetik.
Ajánlatok a kiadóhivatalban.

Borszivattyúk
3 évi jótállással.
Bortömlők
gyári áron

Hönig Frigyes
Arad,
Rákóczi-utca 28. sz.
Ugyanott 1448
tüzi fecskendők
és kutak.

Arad legrégebb javító műhelye.

HAMMER VILMOS
villany-műszerész,
kerékpár és varrógép raktára
Arad, Szabadság-tér 7.

Singer varrógépek 32 frt, 5 évi jótállás mellett

Kedvező fizetési feltételek!

Városi és megyei telefon sz. 96.

Zománczolás (Email) minden színre, jutányos árban.

Városi és megyei telefon sz. 96.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Uj szabadalmazott himző készülék,
minden varrógépre két percz alatt alkalmazható mindenki által.

Nagy szakszerű javító műhely.

23114—1901.
Hirdetmény.
Arad sz. kir. város területén gyakorlandó korlátlan, korlátozott és kismértékben való szesz italoknak mily mennyiségben kiméréséről az aradi m. kir. pénzügyi bizottság által szerkesztett összeírási jegyzék 4. ivét az állami italmérési jöv. dékről szóló 1899. évi XXV. t. cz. 17. szakasza és az erre vonatkozó utasítás 17. szakasza értelmében 1901. évi október 25-től november 1-ig bezárólag a városi fogyasztási adófelügyelőség hiva-

talos helyiségében közszemlére azzal teszük ki, hogy az érdekeltek a kik folyó évi szeptember hónapban italmérési engedélyt nyertek, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kitüntetett forgalmi adatokra nézve az érdekeltek bármelyike részéről, esetleg az ipartestület és kereskedelmi testület részéről is észrevételek teherők, mely észrevételek a városi fogyasztási adófelügyelőségnek írásban nyújtandók be.
Arad, 1901. évi október hó 21.
A városi tanács.

2307—1901. tkvi sz.
Árverési hirdetményi kivonat.
A pécskai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hodos-bodrogi gör. kel. rom. zárdagondnoksága végrehajtatónak, Filip Mija ó-bodrogi lakos végrehajtást szenvedő elieni 578 kor. 14 fil. tőkekövetelés és járu-lékai iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék (a pécskai kir. járásbíró) területén lévő, Ó-Pécska—Ó-Bodrog határában fekvő, az ó-pécskai 2287. sz. tjkönyvben A. I. 5. sorsz. ingatlanra 486 kor.; az ó-pécskai 3365. sz. tjkben A+2. sorsz. alatti ingatlanra pedig 282 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi december hó 7-ik napján délelőtt 10 órakor Ó-Bodrog község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fognak.
Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 48 korona 60 fillért és 23 kor. 20 fil. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.
Kelt Pécskán, 1901. évi július hó 15. napján.
A pécskai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.
Dr. Jakó,
kir. albiró.
1473

A magy. kir. szab. osztálysorsjáték nyeremény tervezete.
Minden második sorsjegy nyer.
A legnagyobb nyeremény leg-szerencsésebb esetben
1,000.000
korona.

1 jut.	=	600000
1 nyer.	=	400000
1	=	200000
2	=	200000
1	=	100000
1	=	90000
1	=	80000
1	=	70000
2	=	60000
1	=	40000
5	=	30000
1	=	25000
7	=	20000
3	=	15000
31	=	10000
67	=	5000
3	=	3000
432	=	2000
763	=	1000
1238	=	500
90	=	300
31700	=	200
3900	=	170
4900	=	130
50	=	100
3900	=	80
2900	=	40
50000 nyer. 1 jut. k.	=	13,160,000

Készpénzben fiztetik.

Értesítés.
A most befejezett VI. osztálynál **harmadszor** esett a
400.000 koronás
(28916. szám)
főnyeremény a szerencse által mindig kedvezett főgyűjtődémbe. Rövid időn belül
10 milliót
fiztettem ki t. vevőimnek.
A 9-ik magy. kir. szabadalmazott osztálysorsjátékhoz, melynek I-ső osztályu huzása már
1901. november hó 21 és 22-én van
ajánlok eredeti sorsjegyeket
egy egészet egy felot egy negyed egy nyolczadot
12 6 3 1.50 koronáért
az összeg előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel
GAEDICKE A.
BUDAPEST
IV., Kossuth-Lajos-utca 11. szám.

Gaedicke-nél
nyertek:

600000	keronát	62551.	számra
400000	"	33464	"
400000	"	11119	"
400000	"	28916	"
100000	"	49878	"
100000	"	87991	"
70000	"	60912	"
60000	"	78883	"
60000	"	82528	"
60000	"	97263	"
30000	"	6920	"
30000	"	38691	"
30000	"	90964	"
25000	"	23481	"
25000	"	30049	"
20000	"	28950	"
20000	"	33402	"
20000	"	35862	"
20000	"	60781	"
20000	"	78848	"
20000	"	88874	"
15000	"	57734	"
15000	"	77950	"
15000	"	82506	"
24	á	10000 k.	= 240000 k.
44	"	5000	= 220000 "
252	"	2000	= 504000 "
544	"	1000	= 544000 "
756	"	500	= 368000 "

NEUMANN M.

ARAD.

Az őszi és téli idényre tisztelettel ajánl

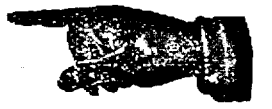
őszi és téli öltönyöket.

Atmeneti kabátokat (Double, Ulster és Raglán), Havelock ujjakkal és ujjak nélkül.
Téli kabátok és városi bundák. Gazdasági kabátok szövet vagy szörme-béléssel.

Nagy választék gyermek- és fiu-öltönyökben.

Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendeléseknél elegendő mértéknek egy kabátnak a beküldése.

134

„SZÖNYEGHÁZ”
MEGNYÍLT.

„SZÖNYEGHÁZ”
MEGNYÍLT.

„SZÖNYEGHÁZ”
MEGNYÍLT.

„SZÖNYEGHÁZ”
MEGNYÍLT.

„SZÖNYEGHÁZ”
MEGNYÍLT.

Arad, Neuman-palota

„Hungária” kávéház mellett.

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos
női felöltők

árúháza.

Legújabb kivitelben
angol doubl gallérok, Japettek és Paletók.

Leány-kabátkák és köpenyegek

nagy választékban.

Jutányos árak! Alapított 1870. Telefon 288.

STERNA

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.